29

GERARDI LOPPERSII FRISII CATHOLICI ANTAGONISTAE SENTENTIAE ILL.MI AC REV.MI CARD. BARONII IN SACRO CONSISTORIO DICTAE PROPVGNATIO,

ADVERSVS IOANNEM MARSILIVM NEAPOLITANVM.

ROMAE, Ex Officina Lepidi Facij. M. D C. VII.

SVPERIORVM CONCESSIONE.

QVONIAM diſputationem Marſilij aduerſus Illuſtriſſimi Cardinalis Baronij ſententiam refellentes, in cōplures partes & membra ſecare eam neceſſe habuimus: ne ſit, quod vel Lector deſiderare, vel Marſilius ipſe de fide noſtra conqueri poſsit, tamquam vim verbis eius, ſiue mutilando, ſeu interſecando attulerimus: integrum ipſius VOTVM, quod appellat, αὐτολεξεὶ, & totidem verbis calci propugnationis noſtræ, graue ſcilicet & cum primis illuſtre Marſilianæ inſipientiæ exemplar & ſpecimen, attexendum curauimus.

Imprimatur ſi placet R. P. Magiſtro Sac. Palatij Apoſtolici,
B. Epiſcopus Arim. Viceſg.

Imprimatur, Fr. Paulus de Francis Magiſter, & Socius R. P. Magiſtri Sac. Pal. Apoſtolici.

GERARDI LOPPERSII FRISII CATHOLICI ANTAGONISTAE SENTENTIAE ILL.MI AC REV.MI CARDINALIS BARONII IN SACRO CONSISTORIO DICTAE PROPVGNATIO,

Aduerſus Ioannem Marſilium Neapolitanum.

ALLATVS eſt his ferme diebus Romam libellus tamquam portentum, hac inſcriptione notatus: *Duo Vota, hoc eſt ex animo Voto prolatæ ſententiæ, Vnum Illuſtriſſimi ac Reuerendiſſimi Domini Cæſaris Baronij Sorani S.R.E. Cardinalis Bibliothecarij contra Sereniſſimam Rempublicam Venetam: Alterum excellentiſſimi Domini Ioannis Marſilij Neapolitani Theologi pro eadem Sereniſſima Republica.*] Cuius aſpectu obſtupuerunt, qui viderunt, tantam homini ineſſe cum temeritate dicacitatem, vt dictam in ſupremo orbis terrarum Senatu, ſacroq. ipſo Conſiſtorio, laudatam, & cunctorum plauſu acceptam ſententiam, auſus ſit pro animi libidine carpere, idemque ipſe, qui plurimorum auctorum orthodoxorum magni nominis ſcriptis non ſolum ſchiſmaticus, ſed & hæreticus eſt conuictus, aſſertus, & comprobatus; quorum cauſa & meruit infelix excommunicatione ab Apoſtolica ſancta Sede percelli. Riſerunt vero, cum, quod terribile viſu videri poterat apparuiſſe monſtrum: compertus ſit idem mus eſſe ridiculus, cui feſtiue omnes illuderent, exercentes primum de titulo recitato ludibrium; & ita dicentes: Quidnam iſtud? *Duo Vota, hoc eſt ex animo Voto prolatæ ſententiæ*] in tę illud Iob dictum in

[a] *Iob 38.* Eliu mox intorquerent [a]: Quis eſt iſte inuoluens ſententias ſermonibus imperitis] qui ſe non Latinum, ſed Barbarũ primis verbis oſtendit, Vota nominans, quæ dici ſolent in Senatu ſententiæ, & Votũm (ſic lepide ludens) pro vacuo ponens?

Quid ais Marſili? Tu ne ipſe, qui Venetijs diceris docere Donatum, adeo te malum Grãmaticum probas, vt ſine his auſpicibus barbariſmis ne inſcriptionẽ quidem libelli tui, hoc eſt titulum ipſum cõcipere potueris? Quamobrẽ reuocaberis inuitus, velis, nolis, ad Orbilij Beneuentani ſcuticam, ad riſum omnium ſpectãtium κατωμάδιος ſuſpenſus ad verbera, pro huiuſcemodi barbariſmis & ſolœciſmis, quibus ſcatet oratio iſta tua. Et quidem iure: nam quantumlibet ſeueriſſimus, rogatus mitior redditus, forte penitus iſtiuſmodi dimiſiſſet errata, ſi tu licet male, non tamen mala ſcripſiſſes, ſimilis illis, de quibus S. Auguſtinus [b] ait in Confeſſionibus; quod aliqua facta ſua non mala, cum barbariſmo tamen & ſolœciſmo enuntiarent. Sed cum tu mala locutione facta adhuc mala, peſſimaq. reddideris: duplo verberandus expoſitus, ex ſcutica miſer ad flagella traheris. Ferulis namque (idem Auguſtinus [c] ait) maiora ſupplicia ſuccedunt,] irroganda tibi ob calumnias ſparſas in ipſum, cui tu noxa teneris aſtrictus, Baronium S. R. E. Presbyterum Cardinalem. Qui tamen admonitus ſacro illo Salomonis prouerbio: [d] Ne reſpondeas ſtulto iuxta ſtultitiam ſuam, ne efficiaris ei ſimilis,] prudens ſe ab iſtiuſmodi nomine ſuo indigna quæſtione de te exercenda ſubduxit. Cum ego quod ſequitur ab eodem Parœmiaſte mox dictum arripiens, videlicet: Reſponde ſtulto iuxta ſtultitiam ſuam, ne ſibi ſapiens eſſe videatur,] hanc ſuſcepi reſpondendi prouinciam, ſecurus omnino, quod ſi forte non tibi de te ipſo ſublimia ſomnianti, alijs tamen te oſtendam prorſus inſipientem.

[b] Aug. confeſ. lib. 1. c. 18.

[c] Idẽ ibid. c. 19.

[d] *Prou. 26.*

Sequar tua veſtigia, qui primum tuæ ipſius ſcriptionis exordio inſanientis hominis haud leuia ſigna dediſti, dum ex abrupto ſic incipiens orationem: *Quod ad me miſiſti Votum, antea legeram*] quem alloquaris, non dicis, quis ad te miſerit, taces. Et cum conſtet, a Baronio, contra quem ſtylum conuertis, ad te non miſſam ſuã in Conſiſtorio dictam ſententiam: tu (dicam pace tua) more phrenetici loqui conuinceris, miſcereq. verba cum laruis. ſed & quod ſequitur, certum te redditum, dictam ſententiam illam in Conſiſtorio eſſe Baronij, id affirmante ipſo Baronio: euidentiori plane ſtultitiæ ſigno deſipere noſceris. Certus quippe reddi minime potuiſti, niſi ex teſtificatione ipſius, id ſua ſubſcriptione profitentis, vel alio

modo teſtantis. Sed cum neutrum prorſus fecerit: vel te mentitum dicent omnes, vel excuſando ſaltem, inconſiderate locutum. Attamen Baronius, etſi quam dixit in Conſiſtorio ex tempore, non præmeditatus, multo minus ex ſcripto ſententiã recitauit, quod ad ſingula verba pertinet, haud facile aſſerere poterit, hãc illam eſſe: bona fide rem agens, recognouit ſua ſenſa in hac abs te cuſa, ita tamen vt explicata totidem iiſdemq. verbis non ita fateri debeat. Perdifficile namque eſt, vbi non erant notarij exceptores, ex memoria reddere ſingula, quæ in ea dicta ſunt verba. In quam tu dicturus ſententiam, prudenter egiſſes, ſi litteris iſtud ipſum ab eo ſciſcitatus eſſes, eamne ille pro ſua & germana haberi pateretur, quam tu impugnare paratus eſſes: atque etiam, num aliqua ex parte læſa eſſet a librarijs deſcribentibus, vel alijs infenſo animo deprauantibus: cum præſertim nullus eſſe apud te noſcatur diuinæ Scripturæ vſus atque ſagax ingenium ad cognoſcenda, ſi quæ in eam illapſa fortaſſe eſſent errata; neque ad eadem emendanda facultas. Sit in exemplum quæ ibi legitur lectio deprauata, his verbis poſita ad finem ipſius: *Trutina hæc in manu tua, dicam cum Iſaia.*] Cum vero eiuſmodi „ ſententia nuſquam apud Iſaiam ſit reperire: cur tu, tamquam ſi Iſaiæ eſſet, lectionem admittis, ac vteris, & ſic tranſilis oſcitanter? Nega apud Iſaiam quid huiuſmodi reperiri, vel ſapientius corrige, reddeq. germanum textum eiuſdem illic citati Iſaiæ [a] dicentis: Ruina hæc ſub manu tua.] Sunt & alia quæ irrepſerunt menda, abs te homine craſſæ Mineruæ nec cognita, quæ inferius vbi cudetur ipſa, corrigentur, poſita in margine ſinceri dictæ ſententiæ lectione.

a *Iſa.* 3.

Quod autem ipſo primo ingreſſu laboras, vt oſtendas, locum illum Actorum [b], vbi dictum eſt a Domino per viſum Apoſtolo Petro: Occide & manduca] intelligendum eſſe de Baptiſmo, non autem de excommunicatione, & ad hoc probandum ſanctorum Patrum ſententias coaceruas: plane inani labore conſumeris, ſic currens quaſi in incertum, ſic pugnans, quaſi aerem verberans: cum omnes id certo ſciant, nec ſit vel vnus, qui inficias ire poſſit. ſed quid? Num quæ ſecundum litteram, ipſam nempe hiſtoriam dicta eſſe conſtat de Baptiſmate Gentium: ſecundum allegoricam alluſionem ad excommunicationem transferri non poſſunt, dum & ipſa excommunicatio re vera ad hoc occidat, vt ſaluet? Quis neget iſta primum Domini noſtri eodem modo loquentis exemplo licere, dum in re tanta, tantiq. momenti non niſi per alluſionem, regenerationis ſacramen-

b *Act.* 10.

cramen-

cramentum, occiſionem appellat? quod & ſimul ſanctorũ omnium Scriptorum eccleſiaſticorum liquet exemplo conceſſum. De quo ſi eam quæras, quam decet, ad alluſionem, ſimilitudinem: ſic habeto: Ab ipſa ſancta Eccleſia, tum per Baptiſmum, tum per cenſuras certum eſt aditum patefieri ad ſalutem; nempe quod agitur per Baptiſmum, vt per quamdam ſpiritualem occiſionem vitam quis conſequatur æternam; per excommunicationem id ipſum præſtari. Iuxta quam alluſionem ſic pariter locutus inuenitur

a *Ier. 12.* b *Oſe. 6.*

Ieremias, cum ait[a]: Congrega eos quaſi gregem ad victimam, & ſanctifica eos in die occiſionis.] & Oſeas:[b] Dolaui in Prophetis, occidi eos in verbis oris mei:] ita nimirum (quod ad alluſionem pertinet) occide, præcidens eos ab Eccleſiæ corpore, in qua dum publice peccãdo culpa mortali pereunt impœnitentes, deſperata ſalus eorum eſt: cum vero præciſi eijciuntur, ſic confuſi quærant Eccleſiam pœnitentes, vt aſſequantur per pœnitentiam vitam æternam. Secundum quod S. Auguſtinus interpretatur, dicens: Occide in eis errorem, & ſuſcita fidem.] Vis adhuc, vt & in hac alluſione proprietatem oſtendam cum veritate; nimirum excommunicatione vere eſſe occiſionem? In promptu eſt Euangelium,[c] Domini id exemplo demonſtrans, quo maledicente ficulneæ, ipſa continuo eſt arefacta. Quod quidem typum gerere excommunicationis, communis eſt abſque controuerſia & recepta Patrum ſententia. En quam patens in excommunicatione occiſio, & oculis intuentibus manifeſta.

c *Matth. 21.*

Sed & quod hæc occiſio ſpirituali gladio fiat: teſtem & aſſertorẽ habeo itidẽ ipſum S. Auguſtinum,[d] qui eamdẽ excõicationẽ gladiũ appellat, quo, vt olim Phinees transfodit adulteros, ita publice peccãtes excõmunicando occidat Epiſcopus. Vides quos teſtes habeam eius aſſertionis, quæ ſtulte admodũ abs te, iſta neſciente, corripitur? Vis & adhuc adhiberi Hieronymũ? Lege ipſum in epiſtola ad Ripatium[e] contra Vigilantium, vbi occiſionem nominat excommunicationem, Dauidicum[f] illud vſurpans: In matutino interficiebam omnes peccatores terræ, vt diſperderem de ciuitate Domini omnes operantes iniquitatem.] Secundum igitur hanc ſatis proprie deductam alluſionem Baronium eſſe locutum, non autem interpretatum hiſtoricam veritatẽ, ex ijs, quæ ſubijciuntur, recte colligere potuiſti; vt nihil ſit, quod in eum conuertere valeas ſpicula Concilij Tridẽtini. Quod in primis factitatum poſt Dñm a ſanctis Apoſtolis & Euangeliſtis, pluribus exẽplis oſtendit idẽ S. Hieronymus[g] in epiſtola ad

d *Aug. de Fid. & oper. c. 2.*

e *Hieron. epiſt. 53.*

f *Pſal. 100.*

g *Hieron. epiſt. 101.*

Pam-

Pammachium de optimo genere interpretandi. Poſt hos vero, omnes ſanctos Patres, tam Orientales, quã Occidentales, qui ab exordio naſcentis Eccleſię in hunc diẽ claruerunt, adduci æque poſſunt in teſtimoniũ: adeo vt hoc iam negare, ſit impiũ. Lege tu inter Græcos (ſi ſapis) Gregorium Nazianzenum, ſi vel periodum vnã abſoluat, qua non ex diuina Scriptura, vel etiam ex ſcriptoribus Ethnicis deducat alluſionem. Lege inter Latinos S. Bernardũ, qui ſuis ſcriptis ſemper diuinæ Scripturæ verba non interpretando, ſed alludendo, tamquam in ſtamine aurea fila contexuit. Hoc tu reprehendes? Non quidem, vel ſi maxime velis, reſiſtentibus & aduerſantibus tibi omnibus.

Dum autem totus es in recitandis ſanctorum Patrum ſententijs: mutans ſancti Auguſtini verba, plane reddidiſti ipſum tuo barbariſmo ſimilem tibi ridiculum, ponens vocem, linteum, in genere maſculino, quod neutrum eſſe conſtat. addis enim ex ipſo: *Quos Domino lucramur, manducat Eccleſia, cuius perſonam gerebat Petrus, quando in cælo ſubmiſſus eſt linteus.*] cum tamen ipſe Auguſtinus recte in genere neutro linteum Latine poſuerit. Erras autem grauius, dum rurſus ſtudio inſano contendis, omnino Baronium locum illum eſſe male interpretatum. At hæc tu fruſtra; nam non interpretans, ſed alludens tantummodo, id quod modo demonſtrauimus, ipſe locum attigit.

Redarguis paulo poſt etiam, quod Baronius aduerſarios inſequẽtes Eccleſiam leones nuncupauerit, quorum (vt vis) ſint omnia laude digniſſima ob inſignem generoſitatem, qua præ ceteris animantibus eos natura donauit. Quæ plane tu ſtertendo locutus eſſe videris, neſciens quid diceres, dum te diuinæ Scripturæ ignarum penitus oſtendis, cuius plurima loca pateant, quibus leo diabolus, leo tyrannus, & quilibet potens fortitudine hoſtis Eccleſiæ leo ſæpe dictus inueniatur: licet ob diuerſas cauſas etiam in bonam partem leonis nomen acceptum, facile ſit inuenire. ſed in his adeo patentibus non immorandum. Inferius vero quem citat Baronius Nicolaum Papam Primum: tu ipſe neſcio quo ductus ſenſu, & qua auctoritate perſuaſus, eumdem nominas Nicolaum Quintum, ſed nec citatum ab eo opportune locum percipiens, hebes ingenio iſta ſubijcis: *Excommunicatio, inquit Baronius, eſt occiſio: quia Nicolaus Quintus dicit, excommunicationem non eſſe ad occidendum, venenum: non percipio illationem, niſi fallor contrarium infertur. Nicolaus dicit, excommunicationem non eſſe ad occidendum, venenum. ergo excommunicatio non eſt occiſio. Quod ſi ita eſt, quomodo di-*

do dictum eſt Petro: occide, & manduca, id eſt excommunicationem infl ge?] iſta tu. qui ſenſus ſtoliditate confundens, multipliciter erroris argueris. Primo quidem, dum quaſi recitans verba Baronij, dictum ab ipſo velis: *excommunicatio eſt occiſio.*] At nequaquam iſta inuenire poteris eſſe ſcripta in recitata abs te ſuperius eius in Conſiſtorio dicta ſententia. ſed illud: Non eſt occiſio iſta crudelitas; ſed pietas, atque ſincera charitas: cum ſic occidendo ſaluet, quod eo modo viuere ſinendo perierat.] Ad quod corroborandum citata ſunt Nicolai Papæ verba, dicentis: quod excõicatio non eſt ad occidendum venenum, ſed ad ſanandum aptiſſimum medicamentum.] Quæ cum ſuo candore fluant, ſuaq. concinnitate cõcordent, tu peruertis tua imperitia, cõfundis obtuſitate ingenij, dum facillima non percipiẽs, ſed oratione perplexa inuoluẽs, reddis obſcurá. Sed vt capias vel inuitus, præter illa quæ dicta ſunt ſuperius, accipe adhuc exẽplum ab Auguſtino,[a] qui agens de eo, quod pertinet ad Bapriſmũ, de quo dicta ſunt illa, Occide & manduca:] Diſſuaſiſti, inquit, Pagano ſacrilegia: occidiſti, quod erat. Dato Sacramẽto Chriſti, incorporaſti Eccleſiæ: mãducaſti.] hæc Auguſtinus. Cuius excẽplo Baronius, poſtquam egregia alluſione ad excommunicationem eadem verba conuertit, Occide, & manduca,] iſta mox addidit: Sed quod huiuſmodi occiſio non eſſe debeat niſi ex ſumma charitate: quod occiditur, præcipitur manducare; nempe per Chriſtianam charitatem in ſua viſcera recondere, & in ſe ipſum counire, vt ſint vnum & idem in Chriſto, quod dicebat Apoſtolus:[b] Cupio vos in viſceribus IESV Chriſti.] ad quæ corroboranda, ea citatur opportune dicta ſententia Nicolai. Ita tu me cogis in Lectoris faſtidium iſta repetere, & in re clariſſima laborare, ſi quo modo craſſitudinem tui ingenij exacuere poſſim, vt adeo perſpicua iſta percipiat.

[a] Aug. in Pſal. 103.

[b] Philip. 1.

Inferius vero illa Baronij carpis, quibus ait: Exulto ſpiritu (dicam cum Apoſtolo[c]) ſuperabũdo gaudio, videns in hac mea ſenectute in Sede Petri alterum ſedere Gregorium VII. &c.] carpis inquam, dum inconſulte admodum ſubijcis iſta: *Non video, cur ei ſit propterea exultandum, cum ſit potius deplorandum, ipſum tamdiu vixiſſe, vt ei in mentem venerit, tempora illorum Pontificum plane miſerrima & calamitoſiſſima exoptare.*] Hæc tu paſſus mentis vertiginem, neque diuinæ Scripturæ ſententiarum, neque exemplorum es memor, quibus oſtenditur, lætandum eſſe magnopere ortu iuſtorum & optimorum promotione Pontificum, quorum anniuerſariam diem magna lætitia conſueuerit ſancta Eccleſia ſolemniter celebrare.

[c] 2. Cor. 7.

lebrare. Vis præterea ex teſtificatione diuinæ Scripturę id addiſcere, vere eſſe gaudendum in promotione iuſtorũ? accipe in primis, quod Dñs dixit per Iſaiam:[a] Vos aũt ſacerdotes Dei vocabimini: Miniſtri Dei noſtri, dicetur vobis.] & de eiſdẽ inferius: Oẽs qui viderint eos cognoſcẽt illos, quia iſti ſunt ſemen, cui benedixit Dñs.] propterea quãtum ipſi lætandum, ſic pergit: Gaudens gaudebo in Dño, & exultabit anima mea in Deo meo, quia induit me veſtimento ſalutis, & indumento iuſtitiæ circumdedit me,] & quæ ſequuntur de ſancta Eccleſia germinante ex propagatione facta iuſtorum. Et quod ad hoc, de quo agitur, ſpeciatim ſpectat, eſse gaudendum, cum ſpes concipitur de vendicanda Eccleſia in priſtinam libertatem, eumdem audi Iſaiã iſta dicentem[b]: Omnis terra gauiſa eſt; abietes quoque lætatæ ſunt ſuper te, & cedri Libani.] quibus collætantibus iſtud quod ſubditur, ad canendũ tunc præſcriptũ eſt carmen: Quomodo ceſſauit exactor, quieuit tributum: contriuit Dominus baculum impiorum, virgam dominantium?] & quæ ſequũtur. Accipe adhuc & illud Ioelis[c]: Filij Sion exultate, & lætamini in Domino Deo veſtro, quia dedit vobis Doctorem iuſtitiæ, &c.] An non gaudendum, cum etiam, ſi iſta non adeſſent, ſed ſperarentur tantum? cum[d] Apoſtolus admoneat ſuos vt ſint ſpe gaudentes: ſatis ad gaudium eſſe aliquam de bono venturo concipere ſpem, oſtendens.

[a] *Iſa. 61.*
[b] *Iſa. 14.*
[c] *Ioel 2.*
[d] *Rom. 14*

Quod autem de his agens, nimiam celeritatem Pontificis in excommunicatione infligenda redarguis: rationem accipe ab ijs, quæ idem Baronius diſſeruit in Paręneſi. Sed quod ſubijcis plane riſu dignum, dum inuertẽs citatam a Baronio Pauli[e] ſententiam, qua dicitur: In promptu habentes vlciſci omnem inobedientiam,] ita ſubuertis: *Quid eſt in promptu habere, niſi poteſtatem habere*?] ſed cur non citas, quẽ ſanctorum Patrum habes auctorem, iſta ita interpretantem? Nos hactenus nõ inuenimus, qui dixerit iſta. Sed quod ibidẽ calumnieris, & inuidiam parias ſummo Pontifici, quod tributa illi diuinitus poteſtate non ad ædificationem vtatur, ſed ad deſtructionem adhibeat: ita plane ſentiũt, qui non ſapiunt. Pro Repub. namque ipſa, non cõtra Rempublicam; ad ſalutem ipſius, & non interitum omnia iſta tractata quis dubitet, niſi qui in delicto gaudeat iacere proſtratus; doleat vero & conqueratur, ſi reſurgere ictibus compellatur? Pro te, non contra te dixi, reſpõdit S. Ambroſius Theodoſio expoſtulanti, quod ipsũ in eccleſia inuectiua oratione proſcidiſſet. Quo audito, acquieſcens ipſi vera dicenti pius Imperator pœnitens, eidem ſacerdoti obtẽperauit, qui ita factus fuerat illi per excõmunicationẽ cauſa ſalutis

[e] *2. Cor. 10.*

Tu vero contra, crudeliſſimum Reipublicæ inimicum te exhibes & perduellem, non corrigēdo, ſed adulando, atque defendendo peccata; inq. illorū te pſeudoprophetarū numerū ſponte conijcis, quos ſic lugēns commemorat Ieremias: [a] Prophetæ tui viderunt tibi falſa & ſtulta, nec aperiebant iniquitatem tuam, vt te ad pœnitentiam prouocarent.] nam adhuc miſcens litam melle adulationē, ad necē aconito præparatā, auditu ipſo turpiſſimā iſtam addis: *At quodnam eſt peccatum eorum* (Venetorum videlicet) *in quorum occiſionem, id eſt excommunicationem Cardinalis Pontificem exacuit? omnino nullum*.] O mendacium portentoſum; hic primo omnium legū ſeueritate plectēdum, & poſt mortem gehennalibus ignibus perpertuo puniendum, quod commercio ſatanæ prægnans, ſordida illa tui domina male peperit adulatio. vt iure conuertantur in te infeliciſſimum quæcumque ſunt pſeudoprophetis diuinitus prænuntiata ſupplicia, irrogata in alios ſæpe flagella, atque coaceruata in vnum omnia furore Dñi immiſſa in malos malorū genera. Vide, caue, attēde miſerrime. Excitabitur nāque cōtra te vltionis Dominus, [b] qui iā arcum ſuum tetendit, & parauit illū, & in eo parauit vaſa mortis:] citius quam putas, traheris inuitus ad terrificum tribunal illud Angelis reuerendum. Tunc nullum eſſe peccatum dicis, nolle Dei loco ſedenti obtemperare Pontifici? cum Spiritu Dei afflatus dixerit [c] magnus Samuel: Quaſi peccatum ariolandi eſt repugnare; & quaſi ſcelus idololatriæ, nolle acquieſcere? Pondera ſed ſtatera veridica ſanctuarij culpam, vel ſaltem ex eo, quod cum quantumlibet leue quoduis peccatum coniunctione contemptus creſcat in immenſum: nemo prorſus poterit mente complecti grauitatem, & enormitatem tantæ inobedientiæ, quam ſane grauiſſimā fecit iteratus ſępiſſime sūma obſtinatione contemptus. Sed & quanta ex infelici iſto palmite plantato alta radice ſint oborta ſpineta denſiſſima, ferarum omnium beſtiarum ſecura manſio: iam innumera demonſtrant exempla, non ſolum omni lacrymarum fonte lugenda, ſed etiam ſanguinis imbre purganda. quæ omnia in caput tuum conuertentur, qui adhuc eadem ſumma reprehenſione digna commendas.

Poſt hæc autem, tu perditiſſime, eadem tua, qua cœpiſti, adulatione ſic pergis de Venetis dicere: *Libertatem, qua hactenus vſi ſunt in ſuo dominatu, eccleſiaſtici Concilij Tridentini monitis parentes, tamquam protectores cuſtodiunt &c.*] Proh ſcelus! tantane impudentia rem agis? Itane cuſtodiuntur leges ſacroſancti Concilij Tridentini, cum adeo procaciter peccatur in Romanum Pontificem, inſa-

[a] *Thren.* 2.

[b] *Pſal.* 7.

[c] 1. *Reg.* 15.

inſanitur in Romanam Eccleſiam,proculcantur eius iura, infringuntur mandata, peſſumdantur quoque in eodem Concilio ſanciti Canones, tradita diſciplina, atque quod vltimum grauiſſimumq. eſt malorum omnium, Concilij illius auctoritate aſſerta & comprobata Catholica Fides etiam in diſcrimen adducta patitur ſuæ integritatis haud leue diſpendium?id quod tam plene complures iam grauiſſimi Scriptores demonſtrarunt, vt opus non ſit modo iſta repetere, atque in his diutius immorari. Adeo vt eidem quã tu cõmẽdas, conueniat propheticum illud ſummæ infelicitatis elogium: [a] Si laueris te nitro, & multiplicaueris tibi herbam borith, maculata es in iniquitate tua corã me, dicit Dominus Deus. quomodo dicis:Non sũ polluta?] Ita namque tu aſſeris noui generis Theologus, quẽ ad oppugnandã RomanãEccleſiam,ad ſuffodiendũ,&conuellendũ radicitus Concilium Tridentinum alit ipſa Reſpublica ſtipendio ſuo;ita,inquam,tu vt nouus Balaam [b] a Rege Balac, conductus ad maledicendum Eccleſiæ capiti, ipſi Romano Pontifici,cum te ille prudentior atque cunctantior,non aliud ſe quam quod Deus ſibi locutus eſſet,[c] implere velle, ſit ſæpius cõteſtatus:tu contra Dei voluntatem,atque præcepta legis præceps, ſuperbe nimis & impie maledicis Romano Pontifici.

a Ier. 2.

b Num. 22.23.

Addis enim in eum blaſphemiam verbis his abs te iactatam: *Certe ex ore alicuius ſpiritus procellarum*,] ipſum nempe Pontificem Paulum infligentem in Venetos excommunicationem, afflatum ſpiritu nequam, mali dæmonis ore effatum eſſe.Hic tuorum ſenſus verborum, cum ais, eum ex ore alicuius ſpiritus procellarum eſſe locutum. Sed quaſi miraculo factum, vt nolens, ac neſciens tu itidem in hoc Balaam munus expleres, qui vocatus ad maledicendum, benedixerit tamen, Deo iubente, populo ipſius. Laudas enim ipſe, dum vituperas; & maxime benedicis, cum maledicis, vt mihi ſit tecum dicendum,eo ſpiritu,vel eius ſpiritus ore,quo tu dicis,re vera locutum eſſe Pontificẽ,ex aliquo ipſorũ nimirum(quod præcedit in Pſalmo) [c] qui nouerint laudare Deum,&(quod ſequitur) qui faciunt verbum eius] per quos non niſi ſanctos Angelos, ipſos ſpiritus procellarum eſſe intelligendos,omnes intelligant.Sic & Paulus ſcribens ad Hebræos, [d] per procellas,Angelorum miniſterium intellexit, cum loquitur de procella facta in Sina, quando Moyſi Deus legem tribuit obſeruandam.in quam quoque ſententiam ſanctus Iob [e] de Domino dixit:Viã procellis ſonantibus poſuit,] cum videlicet (vt S. Gregorius interpretans ait) prædicatoribus ſuis ad corda hominum terrore venturi iudicij perculſa aditum facit,] non niſi ipſo præueniente, atque vr-

c Pſ. 148.

d Hebr. 12.

e Iob 36.

gẽte Spiritu ſãcto.Per cuius miniſtros,hos ſcilicet ſpiritus procellarũ qui faciunt verbũ eius,exploſũ fulmẽ eſse excõmunicationis in Venetos(vt ſe habet veritas)aſsentimur:te vero dicimus illorũ eſse conſortẽ,qui errore Balaam mercede effuſi sũt,& in cõtradictione Core perierunt:quibus (vt Iudas in ſua Canonica ait) alia procella, tenebrarum dicta, ſeruata eſt in æternum.

Poſt hæc autem maiori furoris impetu conuertis ſpicula in Baronium, eo quod nouo Pontifici Paulo ſuos gentiles propoſuerit Pontifices imitãdos,Gregoriũ VII.atque Tertiũ Alexandrũ.At quid ſanctius, iure dixerim,quidve facere potuit opportunius, quam in tanto naufragio eccleſiaſticæ libertatis illos proponere imitãdos Põtifices, qui præcipui ſunt cogniti vindices eiuſdem ipſius eccleſiaſticæ libertatis? Et tu audes hæc his addere: *Eorum Pontificum exempla imitanda ſcilicet proponenda, quorum fuerat in tractandis negotijs ſumma dexteritas,qui pacifice & feliciter Chriſtianam Rempublicam tãquam Chriſti Vicarij gubernarunt.*] quaſi ij, quos imitandos propoſuit, infirmi fuerint in hac parte.Quibus cum nec illa defuerint; abundauerunt tamen iſta præ ceteris, vt in tuendis iam labefactatis Eccleſiæ iuribus ſteterint aduerſus Principes perſecutores infracti, inuictique, victores vero ipſi præſtantes extiterint.

Addis vero poſt hæc mox iſta contra Baronium ſic tu perſtans in ſententia contra ſententiam: *Quis*,inquit,*credat?Gregorij, & Alexandri cupit* (Baronius ſcilicet) *renouari calamitates, vulnera refricari.* Quid ni? Vtinam illa ipſa tempora innouarentur, quibus licet cũ labore,illati ſunt tamẽ in Romanã Eccleſiã de hoſtibus ſuperatis, Eccleſiæ iuribus vindicatis,libertate exule poſtliminio reuocata,innumeri victoriæ tituli glorioſi.Exoptãda sũt nãque ſacerdotibus magis iſtiusmodi bella,quæ ipſe Chriſtus indixit,cũ ita dixit:[a]Non veni mittere pacẽ,ſed gladiũ.]Reſpõdeat ergo intrepideBaronius interpellatus abs te,vel per te ab alio tãquã Achabo Elias alter:[b]Nõ ego,ſed tu conturbas Iſrael, qui dereliquiſti mãdata Dñi, ſecutus Baalim.]

[a] *Matth.* 10.
[b] 3.*Reg.* 18.

Poſt hæc autem pudenda quidem audacia iuſtificans cõparatione Henrici Tertij,& Friderici Aenobarbi Rempublicam Venetã, eiuſq. caput oleo adulationis impinguãs,hæc ais de ipſa:*Quæ ſi vmquam Catholica fuit,vt re vera ſemper fuit a ſuo exortu:nũc præcipue eſt religioſa ac pia.*]Tu ne iſta?Dicam libere,ſicut & vere.Tam alta impietatis voragine abſorptã,merſamq. video Rempub.ipſam Venetã,vt(ſicut queritur Deus de præuaricatrice Hieruſalẽ per Ezechielem[c]: Viuo ego dicit Dominus Deus, quia non fecit Sodoma ſoror tua, ipſa & filiæ

eius, ſicut tu,& filiæ tuæ:Et Samaria dimidiũ peccatorũ tuorum non peccauit;ſed viciſti eas ſceleribus tuis,&c.)vt,inquã,hac ſaltẽ ex parte cõparatione Reipub.Venetæ Henricus ac Fridericus iuſtificati recedant,habiti laude digni, vtpote licet immaniſſime delinquentes, non tamen (ſicut de Repub. Veneta factum apparet) ita aperuerit ſuper eos puteus os ſuum, vt non viderint malum ſuum; cum illi ſæpe ſæpius de profundis aquarum clamantes per Legatos, & litteras, petierint abſolui ab Eccleſiæ Romanæ Pontificibus,a quibus fuerant excommunicatione damnati: contra vero maneat, & perſeueret iſta in ſua obſtinatione duriſſima,addens præuaricationes deteriores in dies, reſilienſq. a pœnitentia, ſpernat,& contemnat matrem ſuam S. R. E. Patremq. ſuum Romanum Pontificem odio acerbiſſimo perſequatur, inſectetur contumelijs, in eumq. per ſuos pſeudoprophetas, ſiue ſcriptis, ſiue ex ambone in eccleſijs pro concione declamet,aliaq. his ſimilia,quæ ab hæreticis tantũmodo perpetrantur, abſque verecundia, fronte perfricta erubeſcere neſciens, in dies magis accumulet. Itane ergo tua ſententia eſt, quod ais: *Nunc præcipue & religioſa & pia?* Vtinam non mendaciſſimus inuenireris! Sed gratias Deo, [a] qui reliquit ſibi ſemen, & ſeruauit ſeptem [b] millia virorũ,qui nõ curuauerũt genua ante Baal,abſconſi in [c] pharetra ſua, futuri aliquãdo ſagittę in manu potẽtis acutæ,pietate inſignes,laude digniſſimi ipſi Veneti,quos nobilitat ſacer ille character,de quo apud Ezechielem:[d] Signa Thau ſuper frontes virorum gementium, & dolentium ſuper cunctis abominationibus, quæ fiunt in medio eius.]

[a] *Iſa.* 1.
[b] 3. *Reg.* 49.
[c] *Iſa.* 19.
[d] *Ezech.* 9.

Sed adhuc parum tibi viſum, viuentem Romanum Pontificem acerbioribus perſtringere inuectiuis: bellum conuertis in mortuos, ſed in cælo viuentes Sanctos, immo Sanctiſſimos, in ipſum Gregorium Septimum primo, inde in Tertium Alexandrum. Gregorium namque his verbis inſectaris: *Tantum quæro, quid conſecutus eſt Gregorius poſt tot tumultus, qui eius in Henricum anathemate excitati ſunt?*] Reſpõdeo verbis Apoſtoli:[e] Multum per omnẽ modum profuit Catholicæ Eccleſiæ. Sed antequam iſtud ediſſeram: primo loco illud neceſſario inſinuandum: non animi ſui libidine Gregorium aduerſus Henricum Imp. (vt videris aſſerere) conflaſſe bellum, ſed reſtitiſſe inuadenti Romanam Eccleſiam. Cum enim omnium conſenſu, atque adeo ipſius etiam Imperatoris, in Apoſtolica Sede Gregorius ipſe Pontifex creatus ſederet; ille poſtea intruſit in eam pſeudopontificem, quem & defendit vſque dũ vixit. Iſta namque præceſſit omnium turbarum cauſa, qua iuſtiorem nemo

[e] *Rom.* 3.

vel fingere poſſit, cum neceſſitate eidē reſiſtere compulſus fuerit ipſe Gregorius. Qui in propugnando inuaſa atque peruaſa S. R. E. iura, primo lucratus hoc eſt, vt fregerit ſacrilegi Principis audaciſſimam temeritatem, compellens eum veniam humillimo obſequio deprecari: lucratus inſuper, quod inueſtituras eccleſiarum tum per ipſum, tum per alios Principes male ablatas, diutius poſſeſſas ab eiſdem, tamquam de manu Herculis clauam, auctoritate Apoſtolica agens potētiſſime abſtulerit, & reuocauerit ſanctam Eccleſiam in priſtinam libertatem, quo nihil vtilius, præſtantius nihil & glorioſius eſſe potuit: lucratus adhuc, quod ex eo cœperint Principes metuere, & maiori colere obſeruantia Romanos Pontifices, quos hactenus male habuiſſent, atque penitus contempſiſſent. Si tibi pauca iſta videntur, qui non niſi ex temporali lucro, mercatoris inſtar, vtilitatem Eccleſiæ æſtimaſſe videris; te rogo, inſpice, quam tunc per ipſum a Mathilde accepit S.R.Eccleſia donationē ampliſſimā: quod cum præſtiteris, plane fiet, vt eiuſdem Gregorij miniſterium pro Eccleſia non adeo contemnens inutile dixeris. Sed quod abs te deſpici videtur eiuſmodi conſideratio de ijs, quæ per eum eſt lucrata S. Eccleſia: ad mala, quæ pertulit, non laudans, ſed exprobrans, conuertis orationem, iſta mox addens:

Ipſe tandem (Gregorius ſcilicet) *cum Guiſcardo Calabriæ Duce, quem amicum habuit ac protectorem, qui nihilo erat melior quam Henricus, immo fortaſſe peior: ab Vrbe Roma, quam Guiſcardi milites populati fuerant, cuius templa profanauerant, Salernum conceſſit, vbi exul ac profugus, macie, ac dolore confectus, tandem interijt.*] Iſta tu in miſerum inſultans, ſed primum iniuſte contra omnium piorum illorum temporum Scriptorum ſententiam in Robertum Guiſcardum tot mala cōgeris. Qui ex eo in primis maxime commendatur, quod ſua relinquens ſub belli alea conſtituta, ad liberandum ipſum Gregorium Pontificem, qui Romæ tenebatur obſeſſus, tradendus a Romanis Henrico Imperatori, cum exercitu in Vrbem ſe contulit; cum & coactus, ad reuocandos Romanos a Pontificis obſidione, ignem iniecit in ipſorum domos, non in eccleſias, quas coluit, non autem, vt inſimulas, profanauit. Conſule de his vetera monimenta Scriptorum, qui eodem ſcripſere tempore, & diſces quæ neſcire prorſus argueris.

Sed longe grauiori indigent inſpectione, atque correctione, quæ abs te ſubijciuntur cū deſpectu & improperio de his, quæ pro Chriſti Eccleſia idem Gregorius eſt glorioſe perpeſſus. Siccine apud te vileſcunt coronæ Martyrum, & Confeſſorum? Siccine ſordent pal-

mæ vincentium ſanctorum Pontificum, cuius triumphos loco duxeris pompæ funeralis, vel comitatus infelicium damnatorum? Vt autem e tanto lethargo, quo miſer conſopitus loco mortui deplorandus ſis, expergiſcaris; fulmineus explodēdus tonitrus ille Dauidicus [a] eſt: Filij hominū vſquequo diligitis iniquitatem, & quæritis mendacium? a SCITOTE QVONIAM MIRIFICAVIT DOMINVS SANCTVM SVVM.] Vis ſcire quantum mirificauit? quam ſublimem talia patientem diuina extulerit Sapientia? accipe, quæ dicta de alio, huic de quo agitur Gregorio æque conueniunt: b Hæc profugum iuſtum deduxit per vias rectas, & oſtendit illi regnum Dei, & dedit illi ſcientiam Sanctorum: honeſtauit illum in laboribus, & compleuit labores illius. In fraude circumuenientium illum affuit illi. Cuſtodiuit illum ab inimicis, & a ſeductoribus tutauit illum, & certamen forte dedit illi, vt vinceret, & ſciret, quoniam omnium potentior eſt ſapientia.] En quomodo mirificauit Dominus Sanctum ſuum, quem tu miſer contemnis, & deſpicis. Sed nondum finis, adhuc remanent dicenda maiora, nimirum, quod & miraculis mirificauit Dominus Sanctum ſuum, quæ per præcipuos dignitate, probitate, & doctrina eiuſdem temporis Scriptores voluit Deus poſteris commendari, nempe per Leonem Epiſcopum Oſtienſem, & S. Anſelmum Epiſcopum Lucenſem. Mirificauit adhuc, dum bene explorata atque probata eius egregia ſanctitate inter Sanctos meruit annumerari, ac religioſo cultu Sanctorum ab Eccleſia frequentari. Scito igitur, ſcito (iterum dico) quia mirificauit Dominus Sanctum ſuum, quem tu ignominioſe adeo ſepeliſti, aggere ſuperingeſto deſpectus & contumeliæ. Sed expectanda ea tibi, quæ talia facietibus a diuina Scriptura eſt pronuntiata vindicta, qua c dicitur: Qui in altum mittit lapidem, ſuper caput eius cadet.] quanto vero fragore, confractione quanta, Dominum audi dicentem: d Super quem ceciderit lapis, conteret eum.] Cum tu miſer hæc dicturus ſis in inferno: [e] Ecce, quem habui in deriſum & ſimilitudinem improperij, quomodo computatus eſt inter filios Dei, & inter Sanctos ſors illius eſt?] Sed qui ita detrahendo ſanctiſſimum Gregorium depreſſiſti; tu ipſe mendax in ſtatera, in ſublime autem Henricum impium extuliſti, ſic pergens:

a *Pſal.* 4.

b *Sap.* 10.

c *Eccleſ.* 27.

d *Matth.* 21.

e *Sap.* 5.

At Henricus filius cum Paſchali Secundo in gratiā rediens, non ſolum ab anathemate ſe abſolui non eſt paſſus, ſed omnia, quæ Imperator fecerat, rata habuit: tandem ſplendidiſſime coronatur.] Ita quidem, vt in te omnes reproborum numeri expleantur. Sicut enim de pijs, iuſtiſq.

illud

a *Pſ.* 14. illud diuinum prædicat oraculum: a Ad nihilum deductus eſt in conſpectu eius malignus: timentes autem Dominum glorificat:] ita e contrario peculiare eſt reproborum, probos nihil facere, atque contemnere; improbos vero laudare, & exaltare. Quibus tu concors, poſt conculcatum pedibus, quem Deus extulit ſuper ſidera, Gregorium Papam Septimum, Imperatorem Henricum ſacrilegum præ ceteris ita commendas. Nonne hic ille nequiſſimus Imperator Henricus, qui, vt abſolutionem a Paſchali Pontifice extorqueret, & Imperij coronam arriperet: in loco ſacro, in gremio ipſo Vaticanæ baſilicæ iniecit in Pontificem ipſum vincula: ſicq. eumdem vinctum catenis ſecum ignominioſe abducens, non dimiſit, donec ab eo, quæ voluit, violenter eſt conſecutus, immo furatus abſolutionem, ac ſimul Imperium? Quod impium facinus abs te adeo prædicatur, cum ais, eumdem Henricum a Paſchali ſplendidiſſime coronatum. Mitto cetera, quæ vitioſa in his dicendis effutis oratione, & quæ peccas in hiſtoriæ veritatem: leuiſſima enim viſa ſunt hæc comparatione ſacrilegæ laudationis: eoq. magis, quod poſt hæc ita Baronium ipſe compellans, iſtiuſmodi vrges interrogatione, inſano prorſus homine digna:

Dicat quæſo Cardinalis, quis vicit? Gregorius, an Henricus?] Ego dicam, qui tibi reſpondendi ſemel munus ſuſcepi: ſed reſponſurus te antea percontabor. In huiuſcemodi exantlatis certaminibus Chriſtianorum, vtros tu dicis viciſſe; Neronem, an Petrum? Clementem, an Traianum? Decium, vel Fabianum? Diocletianum, an Caium? Si perſtiteris in ſententia, opus eſt reſpódeas, victum Petrum a Nerone, Clementem ſuperatum a Traiano, ſicq. de ceteris, ſi nolis redargui leuitatis. At quanto iſta cum ſcandalo, audi tu il-
b *Pſal.* 72. lud te redarguentem b Dauidicum: Si dicebam, narrabo ſic: ecce nationem filiorum tuorum reprobaui.] Reprobaſti plane, Hagiomache, ipſum Gregorium, & Sanctos omnes tu iſta profeſsus, dans priores Henrico, Gregorio autem poſteriores. Cuius rei gratia non ſolum ab Eccleſia exulare cogaris, quæ colit Martyres vti victores, proſequiturq. laudibus, feſtiſq. diebus eorum palmas, atque triumphos: ſed a quacumque Chriſtianitate fieri extorris neceſſe habeas: cum etiam hæretici non negent fuiſſe victores Martyres, qui, ne Chriſtum negarent, fidem, quam colebant, vitæ præſentis diſpendio conſeruarunt. At fortaſſe dixeris: Non pro fide Gregorius Papa, ſed pro libertate pugnauit Eccleſiæ. At hos etiam vti victores pari corona a Chriſto donatos eſſe martyrij, & inter

alios

alios S. Thomam Archiepiſcopum Cantuarienſem, vniuerſa Eccleſia Catholica anniuerſario eius diei cultu teſtatur.

Perſtans tu vero in eadem iſta tua omnium ſententia damnata ſtultitia, hæc inſuper addis: *Siccine vindicatur libertas eccleſiaſtica? Si hoc eſt vincere, quid erit perdere? Si immunitas ſic reſtituitur, quomodo labefactatur?* Ita quidem libertas eccleſiaſtica vindicatur, cum vti Gregorius, ſumma conſtãtia ſteterint Romani Pontifices aduerſus perſecutores Principes inconcuſſi, eligẽtes magis cum Gregorio exulare, atque exules mori, & potius quam turpiter proſtituere ijſdem eccleſiaſticam libertatem, vitam ipſam profundere, conſummando martyrium. Quod plane eſt vincere, ducereq. triumphum: perdere vero; ſi cum diſpendio eccleſiaſticæ libertatis pax omni bello funeſtior acceptetur. Hæc adeo vera ſunt atque recepta, vt aduerſus huiuſmodi non ſit lex.

Poſt hæc vero, quaſi expugnato Gregorio, magno faſtu in Alexãdrum Tertium Papam maiori arrogantia conuertis orationem. ſed ipſo ingreſſu, ignarus hiſtoriarum, naufragus periclitaris, in mendaciorum Syrtes illapſus. Quod ſenties, vbi legeris Annalium Tomum Duodecimum iam cuſum, proxime edendum, cum ſcilicet Index ipſius fuerit abſolutus. Tunc plane ſenties, quã mendaciter affectas, nihil per Alexandrum fuiſſe de libertate eccleſiaſtica vindicatũ.

Hic vero finem imponens ſcripto tuo (quod Votum tuum voce barbara nuncupatum cupis) ſic peroras: *Hoc eſt meum Votum: vt ab ipſo Cardinali admoneatur, vt illorum Pontificum exemplis ab incepto ſe remoueat; & quod ipſius hortatu nimia feſtinatione commiſit, quam citiſſime deteſtetur, corrigat, & emendet. Hoc ſi fecerit, non dubium eſt, quin ei daturus ſit Deus faciem duriorem faciebus, & frontem duriorem frontibus, Infidelium nimirum: quia erit murus æneus, & columna ferrea fundata, &c.* Fruſtra laboras infelix, ſtulte conaris tu miſer efficere, quod nec omnes illecebræ Principum blandientium, neque tormenta ſæuientium tyrannorum efficere poſſent. Stabit, cum omnium collegarum, tum ipſius Cardinalis Baronij illa in ſacro Conſiſtorio dicta ſententia, manebitq. perpetuo, tabulis tamquam æneis exarata; conſecrata vero æternitati, ipſa die magni Iudicij perſpicua cunctis apparebit radiata fulgoribus veritatis.

At quis non rideat iſtam tuam adeo futilem, inanem, ac in omnibus ſtultam de muro æneo, & de ferrea columna promiſſionem, ſi per inconſtantiam reſiliat Baronius a propoſiti firmitate, recedat

a bene ſtabilito, inſpirato diuinitus inſtituto, remittat probe tenſos neruos vigoris ſacerdotalis? Iſta ſane ſuadere te docuit tuus collega diabolus, ex more caſum conſulens, & in caſu ruinam. Nam ſicut
a. Math. 4. tu modo Baroniũ, ita ille olim Chriſtũ appetijt verbis iſtis: a Si cadẽs adoraueris me:] vel illis his ſimilibus: Mitte te deorſum.] Dũ igitur promittis muri æneí firmitatem in ruina, & ſtabilimentum columnæ in caſu ipſo: non per te Chriſtus, ſed plane diabolus conuincitur eſſe locutus. Iam tenemus nos ſecuri ipſius Domini noſtri de his per Angelum ſuum pronuntiatum oraculum, tuo plane contrarium, quo vere docemur, quomodo poſſimus effici in templo columna:
b. Apoc. 3. eſt enim huiuſmodi: b Tene quod habes, nemo accipiat coronam tuam. Qui vicerit, faciam illum columnam in templo Dei mei, & foras non egredietur amplius, & ſcribam ſuper eum nomen Dei mei, & nomen ciuitatis Dei mei nouæ Ieruſalem.] Non igitur corruenti (vt tu ſuades) ſed ſtanti; non deficienti, ſed permanenti; vincenti, non cedenti iſtiuſmodi locupletiores a Deo per Angelum promiſſiones ſunt factæ, & pariter adimpletæ. Tu magis, perditiſſime, qui Steſichori inſtar penitus cæcus redditus es, & ductor cæcorum, cum pulchritudinem veritatis ſcriptis aduerſarijs prodidiſti, vt tandem videas, ſicut ille, recanta palinodiam: alioquin omnes vos ſimul corruentes excipiet alta illa inferni fouea, e qua nulli datur ad ſupera reuocari.

F I N I S.

IN EIVSDEM APPENDICEM, qua falſo ex Annalibus eiuſdem Card. Baronij Ducem Venetiarum excuſat atque defendit.

VBI autem tuam abſoluiſti inuectiuam orationem aduerſus Baronij ſententiam, dictam in Conſiſtorio: conuertis rudem tuum, obtectumq. rubigine ſtylum ad excuſandum Venetiarum Ducem, ſumpto argumento ex eiuſdem Baronij Tomo Annalium Decimo, anno Redemptoris 878. ſic ludendo exordiens: *Tandem, vt hoc meum Votum non meo, ſed ipſiuſmet Cardinalis Baronij ſigno communiam, quo maior illi ab omnibus adhibeatur fides: Velim memoria*

moria repetas, quæ Tomo Decimo Annalium &c.] Sed melius tuo ſigno muniatur oratio tua, quo te loquendo barbarum, dicendo mendacem, differendo falſarium repræſentet, indita imagine monſtri alicuius ex commiſtione trium diuerſarum beſtiarum horribilis, nempe Chimeræ, quæ cum ſit capra viliſſima, leonis capite pollens ignes euomat, & cauda draconis venena conſeruet, hieroglyphicum ſymbolum perſonæ iſti tuæ digne conueniens. Sed quod adhuc Baronij ſignum (vt iactas) inconſulte nimis vſurpas; erit tibi ſignum iſtud in malum, & pœnitebit te ſaltem in fine, vbi ex eo impoſtor, mendax, atque falſarius conuictus inuenieris. Præſtabat te, cũ eadẽ ex Annalibus ſumpta in Illuſtriſſimum Card. S. R. Eccleſiæ Bellarminum, præſtantiſſimum Eccleſiæ Catholicæ propugnatorem obieceris: ipſum iſta omnia tua egregie diſſoluentem audire; vel eius plene confutare reſponſionem. Sed cum neutrum feceris: ſtulte in Baronium eadem tela conuertis, qui vt ſagittas infantium, illa contemnit.

Attamen quia ſemel hanc tua ſcripta confutandi ſuſcepi prouinciam: in arenam deſcendo haud inuitus, ne ſi taceam, cedere tibi videar. Percipiat autem Lector, antequam mutuo certantibus iudex aſſiſtat; totius controuerſiæ argumentum huiuſmodi: Ioannes Papa Octauus ob occupata iura Eccleſiæ Romanæ in prouincia Bulgariæ Ignatium Patriarcham Conſtantinopolitanum tertio cõmonitum litteris peremptorijs, ſuſpenſis tamen hac conditione, niſi pareat iuſſis, excommunicatione condemnat. Quid factũ fuerit per Legatos; ibi non legitur; aſſeritur tamen Ignatius non deſtitiſſe a ſuorum iurium defenſione vſque ad obitum, qui eodem anno contigit. Marſilius ad iuſtificandam cauſam Ducis Venetiarum, a Paulo Papa V. excommunicati, quaſi rem egerit laude dignam, exemplo S. Ignatij Patriarchæ Conſtantinopolitani ita inducit argumentum. Excommunicatus a Ioanne Papa Ignatius Patriarcha eidem non obediuit, ſed iura tueri ſua ad obitum vſque perſeuerauit. Licite ergo reſilijt eius exemplo Dux Venetiarum, dum excommunicatus non paruit iubenti Pontifici, ſed perſtitit tueri iura Reip. prout tenetur iuramento ea defendere. Hæc eſt illatio ab Ignatio ad Ducem facta, & deducta argumentatio ex hiſtoria dicto anno, eodem Tomo Annalium recitata. Procederet fortaſſe inductio iſta feliciter, & ſecura, ſi abſque obice falſitatis affirmari poſſet, Ignatium re vera excommunicatum a Ioanne fuiſſe; hoc eſt, litteras excommunicationis peremptorias illas, ſuum effectum nactas eſſe, & executioni

mandatas. Quod ſi euidentiſſime oſtendatur contrarium, nempe Ignatium nullo modo excommunicatum fuiſſe, euaneſcat neceſſe eſt tota iſta tua facta illatio: cum longe inter ſe diſcrepantia exiſtant exempla, vt nihil ſit, quod ex altero in alterum poſſit inferri, nempe á non excommunicato ad excommunicatum facta deductio.

Caput igitur totius controuerſiæ eſt, Vtrum litteræ Pontificis peremptoriæ, quibus excommunicationis terror Ignatio denuntiatus fuit, reuera executioni demandatæ fuerint, vt propterea Ignatius excommunicatus fuiſſe credi debeat. Ait Marſilius. Negat omnino Baronius. Vtrius verior ſit cauſa, iam Lector cognoſcat. Audiatq. in primis, quæ per Marſilium adducuntur, dum affirmat Ignatium fuiſſe re ipſa ſententia excommunicationis affectum. ait ſic ipſe: *Hadrianus Pontifex & Ioannes Ignatium, quod temerario calcaneo ſuam iuriſdictionem occupaſſet, atque adeo ſurripuiſſet, monent, & cenſuris feriunt.*] At iſta penitus falſa ſunt, & a veritate procul abhorrent. Nam quod in primis ad Hadrianum pertinet, extant ipſius litteræ ad Ignatium, recitatæ ſuperius in Annalibus, anno Chriſti 868. quibus eidem omne ſtudium aduerſus Photium pollicetur; rurſum aliæ anno 871. datæ ad Baſilium Imp. de ipſo Ignatio, quibus queritur de inuaſa ab ipſo diœceſi Bulgariæ, & hæc tantum ei comminatur: Nec ipſe canonicam effugiet vltionem.] præter hæc verba, nulla prorſus alia ab eodem legitur inflicta cenſura. Vnde, tu Marſili, prorſus falſarius eſſe conuinceris, qui affirmas, Ignatium ab Hadriano perſtrictũ eſſe cenſuris, cum nec in illis, nec in poſtremis Hadriani ad Ignatium litteris querelarum plenis aliquid huiuſmodi ſcriptum reperiatur. Hæc de Hadriani litteris falſo abs te inductis.

Quod autem ad Ioannis Papæ litteras peremptorias ſpectat, ita quidem per eas Pontifex excõmunicationẽ denuntiat, vt tamen eam conditione ſuſpendat, niſi ſcilicet paruerit Pontificijs iuſſis. Quamobrem dici non poteſt, re vera excommunicatum fuiſſe Ignatium a Ioanne, niſi iam conſtiterit, per Legatos litteras illas comminatorias fuiſſe executioni mandatas. Siquidem quamplurima intercedere potuerunt, vt id minime factũ fuerit, neque fieri valuerit. Quid enim, ſi, antequam Legati ipſi peruenerint Conſtantinopolim, defunctum fuiſſe Ignatium probari poſſit? Quod cum apertiſſime inferius demonſtrauerimus factum fuiſſe: inhærebit præ anguſtia vox faucibus tuis, animo concides, viribus corporis deſtitutus. ſed de hoc poſtea, interea propoſita proſequamur.

Cum igitur nihil ſit non modo firmi, ſed neque probabilis, ex quo affirmari poſſit, Ignatium a Ioanne Papa fuiſſe excommunicatione punitum: quid mox idem ipſe ſubijciat, audi Lector: *Cardinalis Baronius in cenſuras eum non incurriſſe aſſerit, quod non aliena retineret, ſed ſua ex prædeceſſorum poſſeſſione poſsideret. An non hæc eſt cauſa Sereniſsimi Principis Venetiarum, immo multo iuſtior? &c.*] At vbinam, mendaciſſime, inueniſti hæc, quæ tu ſic recitas a Baronio eſſe dicta? nempe eo quod Ignatius non aliena retineret, ſed ſua, in cenſuras non incurriſſe? ſed cum nihil prorſus huiuſmodi ab eo ſcriptis proditum inueniri poſſit: manifeſtæ fraudis & falſitatis te reum peragam. Textus verborum eiuſdem Baronij in promptu eſt; cuicumque legere volenti patet. Reddenda ſunt hic igitur ſingula verba Baronij, ſi quid huiuſmodi ab eo dictum appareat. Dum igitur negat Ignatium a Ioanne Papa fuiſſe excommunicatum, ſic ſententiam ſuam probat: Quamuis autem iſta ab Ignatio impleta minime inueniantur; conſtat tamen eumdem ſemper vſque ad obitum, & poſt obitum in Catholica Romanæ Eccleſiæ communione fuiſſe retentum, quod eiuſmodi Pontificis Ioannis plures epiſtolæ ad diuerſos datæ poſt eiuſdem Ignatij obitum docent, vt iam de his nulla penitus dubitatio oriri poſſit.] Hæc Baronius, negans penitus, Ignatium fuiſſe Ioannis Papæ ſententia excommunicatione damnatū, nullam cauſam afferēs, cur, vt non incurrerit, factum ſit. Complures nāque cauſas intercedere potuiſſe, eſt ſuperius demonſtratū.

His aſſertis, Baronius pie agens, cum de Sancto ſit ſermo, quem coleret Oriens, atque Occidens; in excuſationem ipſius, quod monenti Hadriano, atque poſt eum Ioanni non acquieuerit, iſta mox ſubijcit: Neque eſt, quod quis ob litem hanc Ignatium animo fuiſſe in Apoſtolicam Sedem infenſo exiſtimet, vel ingrato: cum quæ iuris eſſent ſuæ eccleſiæ, defendere teneretur iuramento obſtrictus etiam æternæ vitæ diſpendio. Non enim aliena retinere, ſed ſua poſſidere ex poſſeſſione prædeceſſorum ipſe iuſtum putauit: cui haud dubium ſponte ceſſiſſet, ſi id facere ſibi licuiſſe, crediiſſet.] Iſta Baronius de Ignatio, poſtquam nulla excommunicatione ipſum fuiſſe affectum probauit, in eius excuſationem attulit, prout multi Pontifices ſuis litteris Apoſtolicis feciſſe noſcuntur, cum in aliquem laturi ſententiam, laudant primum eius in tuendis eccleſiæ ſuæ iuribus ſtudium. At quomodo tu infers, eamdem tandem eſſe cauſam Ignatij, & Ducis Venetiarum, cum illum conſtet omni excommunicatione liberum, iura defendiſſe eccleſiæ ſuæ; Ducem vero ex-

communicatione damnatum, obedire penitus recuſaſſe? Equidem ante condemnationem cuilibet licere iura ſua tueri abſque ſcrupulo contumaciæ, certum eſt: vbi vero eſt ſententia condemnatus, iubenti parere, ſeq. ei ſubijcere neceſſe habet.

Ex his ergo, & cum his pariter tu ipſe redarguas, quæ abs te aliæ falſæ inferuntur illationes. In quibus & adhuc maiorem corrige falſitatem, abs te verbis iſtis aſſertam: *Ioannes etiam Nonus Pontifex ait, Ignatium ab Ioanne Octauo propter hanc cauſam anathemate fuiſſe percuſſum, vt teſtatur idem Baronius anno* 880.*n.* 11.*&* 12. hæc tu, inquā, mendaciſsime. Vbi habeat iſta Baronius, cum adeo exacte locum ſignas, perfacile eſt inuenire. Reddenda ſunt igitur hic ſingula a Baronio verba poſita, vt Lector apertam falſitatem inſpiciens, in te, vti falſarium, iure declamet. Sunt hæc verba Baronij: Legitur ibidem Ioannis Papæ Noni epiſtola ad Stylianum, qua profitetur, eadem ſentire ſe, & eodem loco habere Photium, & omnes Patriarchas Conſtantinopolis ab Ignatio vſque ad Antonium, quo habuerunt omnes ſui prædeceſſores Romani Pontifices, inter quos numerat Ioannem his verbis: Volumus igitur, vt etiam nunc, ſecundum eamdem regulam decreta ſanctiſsimorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum inconcuſſa maneant. Quapropter & Ignatium, & Photium, & Stephanum, & Antonium, ſicut ſanctiſsimus Papa Nicolaus, Hadrianus, & Ioannes, & Sextus Stephanus, & vniuerſa Romanorum Eccleſia hucuſque tenuit, etiam nos eodem ordine recipimus & tenemus, &c.] Atque hæc ſunt, quæ ex litteris Ioannis Noni recitat Baronius: quibus quid in re tam perſpicua addendum ſit, non equidem video.

Quomodo ergo tu dicere auſus es, teſtari Baronium ex Ioanne Nono, Ignatium a Ioanne Octauo ob hanc cauſam anathemate fuiſſe percuſſum? Cum præſertim ex redditis his Ioannis Noni verbis contrarium demonſtretur; Ignatium videlicet ab omni excommunicatione liberum, ac teſtificatione Romanorum Pontificum Romanæ Eccleſiæ communicatorem perſeueraſſe: id plane teſtantibus, quos citat, Nicolao Papa, Hadriano, atque Ioanne, vt ex eorumdem litteris Baronius demonſtrauit: quæ omnes eodem Decimo Tomo habentur incluſæ, in quibus omnibus reperitur aduerſarius Ignatij Photius eſſe damnatus; quorum ſententiæ Ioannes ſe inhærere profitetur. Fefellit te, quod putaſti, audito illic nominato Photio, omnes reliquos, perinde vt Photium, ſententia eorumdem Pontificum condemnatos fuiſſe. Sed longe diuerſa a tua opinione fuit Ioannis Noni

ſen-

ſententia, dum ſingulos nominat Romanos Pontifices, quos ſicut aduerſus Photium liquet infenſos fuiſſe, ita erga S. Ignatium conſtat extitiſſe propenſiores. Ex quo tu etiam colligere poteras, nequaquam omnes nominatos ibi Patriarchas Conſtantinopolitanos cenſeri damnatos. Nam (vt omittamus de Ignatio dicere) reliquos poſtremo loco nominatos, Stephanum, qui pulſo Photio fuit auctoritate Papæ Stephani Sexti ſubrogatus, & Antonium, qui Stephano ſucceſſit, fuiſſe Catholica communione Romanæ Eccleſiæ coniunctos, & ſanctitate claros, manifeſte apparet ex ijs, quæ ſuis locis de ijſdem, eodem Tomo ab eodem Cardinali Baronio enarrantur.

Sed adhuc his maiorem audiat falſitatem Lector ex ijs, quæ iactas in Baronium verbis iſtis: *Poſtremo, Cardinalis ipſe fatetur, a Ioãne fuiſſe Ignatium a Catholica communione ſegregatum.*] At quomodo tu mendax audaciſſime & audax mendaciſſime dicere potuiſti, iſta aſſerta a Baronio, qui in recitata ſuperius pro Ignatio ſcripta a ſe defenſione, adeo firmiter aſseuerat, numquam ad obitum vſque, neque poſt obitũ communicationẽ Ignatij cum ſancta Eccleſia Romana interceptã aut diremptã fuiſse? Tu autem hebetioris ingenij, & tibi ipſi te ipſum fallenti nimiũ credẽs, vana iſta, ac penitus falſa ſcriptis mandaſti, non attendens verba Baronij, quæ ſic ſe habent, dum de litteris commonitorijs & peremptorijs Ioannis Papæ ad Ignatium verba facit: Qua epiſtola nimis perſtringit ipſum, & a communione Catholica ſegregat, niſi intra triginta dierum ſpacium reuocet ab eo ordinatos Epiſcopos Bulgariæ.] Quid colligere ex his potes, niſi ex ſcriptis a Ioanne litteris, ſic excommunicationis ſententiam eſſe prolatam, vt tamen eadem fuerit ea conditione ſuſpenſa? Quomodo ergo tu aſſeris profiteri Baronium ſimpliciter, excommunicatum Ignatium a Ioanne? At non dedit ſtupor iſte tuus & ingenij craſſitudo hæc tam clara te poſſe perſpicere. quæ vero his deteriora coniungas, Lector audiat:

Iam vero ſic poßunt quæ Cardinalis dicit, quamuis pugnantia videantur, apte congruere, eum a communione Catholica fuiſſe a Pontifice ſegregatum, & tamen in communione Romanæ Eccleſiæ poſt obitum, cum miraculis clarum, a Pontifice fuiße retentum.] Quibus dupliciter & grauiter erras, dum quod nemo vmquam dixit, tu inuentus es qui affirmares, ſententiam in Ignatium a Ioanne Papa conditione ſuſpenſam, fuiſſe executioni mandatam; ſicq; defunctum Ignatium abſque communicatione Catholica, receptum vero poſt mortem in com-

munionem ab Apoſtolica Sede ob miracula ab eo edita. At non ita Ioannes litteris ſuis, quibus nullo tempore, neque ad horam, interceptam fuiſſe communionem Ignatij cum Apoſtolica Sede ſignificat. Sed quam falſa ſit diuinatio iſta tua, euidenter nunc oſtendam. Cum iam iſta de Ignatio ſatis ſuperq. videri poſſent a Baronio ex litteris citatis Ioannis Pontificis reddita eſſe perſpicua, de continuata ſemper cum Eccleſia Romana communione: non curauit ipſe Baronius omnia, quæ huc ſpectarent (dicenda quippe ſuis locis inferius) hic in vnum congerere, cum oporteret Lectorem tamquam in itinere conſtitutum eadem ſibi obuiantia ſuo loco perlegere. Quæ cum tu oſcitanter prætereris, hic modo opportune ſunt manifeſtanda, ne poſthac de his vel mutire præſumas.

Prouoco igitur te, atque tecum vna Lectorem, etiam quem tu velis, & in primis illum ipſum, quem his tuis falſitatibus traduxiſſe atque decepiſſe inuentus es, Ducem Venetiarum; prouoco inquam ad epiſtolam Styliani, magni nominis viri, religioſiſſimi Archiepiſcopi Neocæſarienſis, qui eodem tunc vixit tempore cum Ignatio, datam ad Stephanum Papam Sextum, quæ continetur eodē Decimo Annalium Tomo, anno Chriſti videlicet Octingenteſimo octogeſimo ſexto, editione Romana, pag. 611. 612. 613. quæ hoc habet exordium, aurea immo diuina iſta ſententia ad inſtitutum accōmodata: DEI CATHOLICA ET APOSTOLICA ECCLESIA SEMPER PRAEVALET ADVERSVS EOS, QVI ILLI BELLVM CONCITANT, &c.] Qua ipſa epiſtola hiſtorica narratione ab eodem Styliano accuratiſſime recenſentur, quæ in cauſa Photij tempore prædeceſſorū Romanorum Pontificū tranſacta eſſent. Vbi vero in ea ventum eſt ad legationem Eugenij Epiſcopi Oſtienſis, & Pauli Anconitani Antiſtitis, a Ioanne Octauo Pontifice Conſtantinopolim ad Ignatium miſſorū, totidem verbis ſcribit Paulum & Eugenium Epiſcopos a Ioāne Papa ad Ignatium Patriarcham miſſos, vt cum illo de rebus Bulgarorū prouinciæ agerent, ſed eumdem reperiſſe defunctum, ſic dicēs: QVI CVM INVENISSENT, QVOD BEATVS IGNATIVS IAM DEMORTVVS ERAT, PHOTIVS ILLOS MVNERIBVS CORRVPTOS DECEPIT.] Hæc Stylianus, qui his omnibus, vt teſtatur, præſens interfuit, reddita hic tibi litteris grandiuſculis: quod ſit contra te ſolemnis lata ſententia, qua veluti offa picea [a] Danielis tuo obſtructo ore, vt ſerpens ille, neceſſe ſit medius diſrumparis. Sicq. reſipiſcat, quem decepiſti, Dux ipſe, & alij

a *Dan.* 14

alij tibi rerum ignaro nimium cito credentes. Cum iam adeo aperte demonſtratum ſit, S. Ignatium, præcurrente morte, ante Legatorum aduentum omne prorſus anteuertiſſe atque vitaſſe iaculum anathematis, quo tu male ſuadens, eumdem Principem decepiſti, deducens ab exemplo longe diſpari argumentum a non excommunicato ad excommunicatum. ita tu perperam Principi adulatus, ex eorum plane factus es numero, de quibus Deus ita queritur per a Oſeam: In malitia ſua lætificauerunt Regem, & in mendacijs ſuis Principes.] a Oſe. 7.

At vero tibi reo tãti facinoris remittit Baronius noxam, tuam exoptans ad Chriſtum conuerſionem. Quam ſi neglexeris, experieris, certo ſcito, a Deo vindictam, plagis acrioribus afficiendus pro plagio perpetrato: quippe qui tuis ſcriptis liberum hominem, ſanctiſſimum Patriarcham ſtrictum tenueris, vti mancipium Satanæ, ad tui commodi nundinationem vinculis anathematis, in gratiam eorum, quibus tantopere adularis.

Quod vero minaris in fine, te aduerſus **Baronij** Paræneſim moliri acerbiorem reſponſionem: ecce ego qui ſemel cœpi, te excipiam verberonem, non gladio, atque clypeo, ſed vt in bello ſeruili ſcutica, atque flagellis ſcriptorum, quorum vel ſonitu territus, deligas ante cãpeſſere fugam, quam inflictos ſæpius verborum ictus iterum experiri. Mitte quamprimum abſolueris quod male meditatus es opus: in quo pariter argumento verſatum quempiam Venetorum ciuium accepimus. Quod ſi verum eſt: iunge tuis quidquid a quouis editum ſcies, vt vna eademq. reſponſione cunctis ſatisfaciamus.

F I N I S.

pag. 15. verſic. 5. ibi. vſquequo adde. graui corde, vt quid

DVO VOTA

HOC EST

EX ANIMO VOTO prolatæ ſententiæ

VNVM

Illuſtriſſimi, ac Reuerendiſſimi D.

CÆSARIS BARONII

SORANI

S. R. E. Cardinalis Bibliothecarij

CONTRA

Sereniſsimam Rempublicam Venetam

ALTERVM

Excellentiſſimi D. Ioannis Marſilij Neapolitani Theologi,

Et pro eadem Sereniſſima Republica.

M. DC. VI.

Typographus Candido Lectori S.

CIrcumferuntur vulgo duo vota, vnum Illuſtriſſimi ac Reuerendiſsimi Cardinalis Baronij contra Sereniſſimam Rempublicam Venetam; Alterum Excellentiſſimi D. Ioannis Marſilij Theologi præſtantiſſimi pro ipſo Republica, in quibus quantum vterque hinc atq; hinc dicendo & diſputando poſſit, manifeſto conſtat. Quo fructu atq; vtilitate ne plerique ſtudioſi priuentur inopia exemplorum, illa Typis mandanda curaui. Lege igitur, candide Lector, ac perlege quæ tibi offero, tum libere tuum poteris de vtroque voto ferre iudicium. Vale.

Illuſtriſſimi Cardinalis

CAESARIS BARONII

Contra Sereniſſimam Rempublicam Venetam

VOTVM.

*DVPLEX * eſt Beatiſsime Pater miniſterium Petri, paſcere, & occidere. Dixit enim * Paſce oues meas, audiuitque Petrus e calo vocem, occide, & manduca. Paſce oues meas, eſt curam gerere obſequentium fidelium Chriſtianorum, manſuetudine, humilitate, ac puritate oues, & agnos præ ſe ferentes: * cum vero non cum ouibus, & agnis negotium ſit, ſed cum Leonibus, & alijs feris animalibus refractarijs & aduerſantibus agendum * ſit: Petrus iubetur * eas occidere, obſiſtere ſcilicet, pugnare, & expugnare, ne tales ſint penitus. Sed quod huiuſmodi occiſio non eſſe debeat niſi ex ſumma charitate, quod occiditur, præcipitur manducare, nempe per Chriſtianam charitatem intra ſua viſcera recondere, in ſeipſum counire, vt ſint ſimul vnum & idem in Chriſto, quod dicebat Apoſtolus. Cupio vos in viſceribus Ieſu Chriſti. Sic igitur non eſt occiſio iſta crudelitas, ſed pietas, atque ſincera charitas, cum ſic occidendo ſaluet, quod eo modo viuere ſinendo perierat. Eſt excommunicatio, vt Nicolaus Papa docet, non ad occidendum venenum, ſed ad ſanandum aptiſsimum medicamentum; ſicut videmus patrem amare vincula, quibus ligatur a Medico filius phreneſi laborans, ſperantem iiſdem poſſe curari. Perge igitur Sanctiſsime Pater, quod cœpiſti, in quo non*

* eſſe legitur.
* ipſi Chriſtus:
* præſeferentium
* dele
* ea

eſt, qui te redarguere poſsit nimiæ feſtinationis, cum dicat Paulus Apoſtolus ad Corinthiorum ſcribens Eccleſiam: In promtu habentes vlciſci omnem inobedientiam, in promtu hoc illi faciendum præcipit. Tua vero Sanctitas in his diutius eſt immorata, ſcribens ſæpius, dilationes iterãs in hanc vſque diẽ. At vero, vt verum fatear, exulto ſpiritu, dicam cum Apoſtolo, ſuperabundo gaudio, videns in hac mea ſenectute in Sede Petri ſedere alterum Gregorium VII. ſiue Alexandrum III. hos ſcilicet præcipuos vindices collapſæ penitus eccleſiaſticæ libertatis, ambos ex Senenſi Metropoli, vnde Sanctitas Veſtra originem ducit, vocatos ad Cathedram Petri: quorum alter expugnauit Henricum Imperatorem peruerſiſsimum; alter mira conſtantia reſiſtens, Fridericum Imperatorem etiam penitus ſuperauit. Idem tibi certa-

* Ruina hæc manu tua. *men incundum eſt.* Trutina hæc in manu tua, dicam cum Iſaia. Erige collapſam, protritam, ſepultamque Eccleſiaſticam libertatem: certa paratur tibi victoria: etenim nobiſcum Deus. Nam verbum Chriſti eſt: Et Portæ in-*

*Poſitus es *feri non præualebunt aduerſus eam.* Potius vt es in Eccleſia ſucceſſor Petri:*

* vt ** & in te promiſsiones * ipſæ factæ perueniãt, & firmentur, de te puta dictum*

* ipſi *illud Ezechielis [a] Dedi faciem tuam valentiorem faciebus eorum, & frontem*

a Ezech. 3 *tuam duriorem frontibus eorum ecce dedi; poſui faciem tuam, vt petram duriſſimam, quod idem dictum eſt [b] Hieremiæ. Poſui te in columnam ferream, & murum æneum. Sicque memor eſto te in Eccleſia poſitum eſſe*

* dele, te *Petram in quã omnes, qui * te offendent, confringentur, tu vero ſemper permanebis illæſus coniunctus Chriſto, qui pro te pugnabit, & vincet.*

Sequitur Marſilii Tractatus mendis ſimul Latinitatis & orthographiæ pudendum in modum fœdus, quem ad prototypon ipſius ea diligentia & fide exprimiendum curauimus, vt & Lector Marſilianam inſulſitatem agnoſcat, & Marſilius ne apicem quidem (quod eſt in prouerbio) ſubtractum aut immutatum conqueri poſſit.

EXCELLENT.

EXCELLENTISSIMI D.

IOANNIS MARSILII

THEOLOGI NEAPOLITANI
PRO SERENISSIMA REPVBLICA VENETA,

DE ILLVSTRISSIMI CARDINALIS

CAESARIS BARONII

VOTO.

ALIVD VOTVM.

QVod ad me miſiſti Votum antea legeram, atque, vt ingenue fatear, cuiuſnam fuiſſet ſuſpicari vix potui, agnoſcebam ſtylum, ſed ex ipſo non audebam pandere nomen auctoris. Verum cum illud ab Illuſtriſſimo Cardinali Baronio nuncupatum, atque prolatum fuiſſe ſerio & conſtanter confirmatum ſit, ſuſpicionem in ſummam admirationem conuerti, quod vir dignitate clariſsimus, opinione celeberrimus, eruditione præſtans ipſum conceperit; ac parenatico illo declararit, quod vix alius auſus eſset, qui non fuiſſet tantæ auctoritatis. Atque eo magis mea adaugetur admiratio, quod eius conſilijs, ac votis videam illa incendia non timeri, cuius putaſſem adhortationibus atque auctoritate, ſi ab quouis alio ſuccenſa fuiſſent, ilico potuiſſe ac debuiſſe reſtingui. Quid dicam? neſcio, Horreo, atque obſtupeſco. Non tamen permittam licet mens parumper hæreat, vt calamus retardetur. Quod eo libentius efficiam, quia non ſolum arbitror hoc me vobis rem gratam, ſed multo magis Chriſtianæ Reipublicæ vniuerſæ vtilem eſſe facturum, atque vt inde exordiar, vnde Cardinalis ipſe ſui voti ſumit initium.

Duplex, inquit, eſt Beatiſsime Pater miniſterium Petri, Paſcere, & Occidere.

In ipſo veſtibulo non parum offendo. Petri officium eſt paſcere, non inficior, at quomodo ſit occidere quis intelligat? cui dictum aliquando fuit conuerte gladium tuum in vaginam, quia zelo, ſed non ſecundum ſcientiam illum eduxerat vt, ait S. Auguſtinus de Agone Chriſtiano cap. 29. & S. Io. Chryſ. in Math. Quis deinde in animum inducat tuum, quo pacto duo illa miniſteria copulentur: fouent Paſtores ouilia, Lupi iugulant: Paſtores cuſtodiunt, Lupi perdunt: Paſtores paſcunt, Lupi occidunt, ipſe tamen, Homo Pacis, Paſtoris eſſe duplex miniſterium pronuntiat? Paſcere, & Occidere. Auditur a Petro Io. vlt. trinum amoris teſtimonium, & trina negationi redditur trina confeſsio, ne minus amori lingua ſeruiat, quam timori, deinde a Chriſto Domino dicitur, Paſce oues meas, nec ſine magno Sacramento atque myſterio ter de Amore, & Caritate ipſum Chriſtus interrogat,

cui amoris & charitatis, non diſcordiæ miniſterium demandabat. Sed iam Sanctiſſimos Patres locum illum explicantes audiamus.

Gloſſa. † Ter dictum eſt Paſce, ad ſignificandum, quod habentes curam animarum debent ſubditos paſcere paſtu verbi Dei, & boni exempli, &, prout poſſunt, etiam ſubſidio temporali. Sed illud, quod hic dicitur paſce, aliqui mali mutant in tonde; quia multum ſtudent circa ſubditos exactiones temporalium exercere, & de paſtu dicto triplici non curare.

S. Io. Chryſoſt. Homil. 8. perpende verba, paſce agnos meos, id eſt fideles meos, non tuos, non vt rem tuam, ſed vt meam tracta, propterea petiui an me amares, quia rem meam tibi commendare volui, & à te tanquam meam tractari, quem amorem erga me profiteris, erga illos exerce, ipſiſque exhibe, paſce autem non te, ſicut illi faciebant Paſtores, de quibus dicitur Ezechielis 34. væ Paſtoribus Iſrael, qui ſeipſos paſcebant. Ille ſe ipſum paſcere dicitur, qui propriam vtilitatem, gloriam & commodum, non ipſorum fidelium, quos gubernat, non Dei gloriam ex regimine quærit.

S. Auguſtinus tract. 123. in Io. Qui hoc animo paſcunt oues, vt ſuas velint eſſe, non Chriſti, & conuincuntur amare, non Chriſtum, vel gloriandi, vel dominandi, vel acquirendi cupiditate, non obediendi, non ſubueniendi, non Deo placendi charitate, contra hos igitur vigilat toties inculcata vox Chriſti, quos Apoſtolus gemit, ſua quærere, non quæ Ieſu Chriſti.

Et rurſus. Sicut oues meas paſce, non ſicut tuas, gloriam meam in eis quære, non tuam, lucra mea, non tua; Hoc idem docuit ipſemet Petrus primæ Epiſt. cap. 5. Paſcite inquit, qui in vobis eſt gregem, non coactè, ſed ſpontanee, neque turpis lucri gratia, ſed voluntariè, neque dominantes in Cleris, ſed forma facti gregis ex animo. Alios prætereo, qui quoniam omnes eodem ſpiritu Dei afflati in eandem explicationem conueniunt, nihil attinet plura congerere, ſatis fuerit ante oculos poſuiſſe, quæ ſit Chriſtiani forma Paſtoris, non ſolum à Chriſto Domino adumbrata, ſed etiam à Sanctiſſ. Doctoribus optimis coloribus, ac lineamentis expreſſa, quam quomodo illi præſeferant, qui quotidie pro rebus temporalibus bella ſuccendunt, qui ſua lucra, ſuum commodum, ſuam gloriam quærunt, haud intelligo. Tum ita pergit.

,, Cum vero non cum ouibus, & agnis negotium ſit, ſed cum leonibus & ,, alijs animalibus refractarijs & aduerſarijs agendũ ſit, Petrus iubetur eas ,, occidere, obſiſtere ſcilicet pugnare & expugnare, ne tales ſint penitus.

,, Vt autem hãc occiſionem eſſe Excommunicationem putet, non ſolum adducitur ſcriptura loco Actorum, 10. Vbi dictum eſt Petro macta, & manduca. verum etiam verbis Nicolai V. Pontificis Maximi, qui excommunicationem dicit non eſſe ad occidendum venenum, ſed ad ſanandum aptiſſimum medicamentum.

Præclare, & nimis ingenioſe, verum videamus num ad ſuam rẽ atque propoſitum: Voluit Deus per Angelum Petro oſtendere non ſolum circumciſos eſſe baptizandos, vt male ipſe ſibi perſuaſerat, ſed etiam qui erant ex præputio & Gentiles, ex quibus erat Cornelius Centurio. Vt ergo illum ab errore remoueret, eumque mirabiliter ad baptizandum Cornelium adduceret, ei per viſum, ſiue extaſim oſtendit diſcum plenum omnibus animalibus.

ſibus, in quo illa, quæ erant Hebræis ad ſacrificandum, & veſcendum permiſſa, ac vetita viſebantur, atq; ei dictum eſt Macta, quod vocabulum eſt proprium ſacrificiorum, quare alij vertunt immola & manduca, quanquã non nego, ab S. Auguſtino, & alijs ſic legi, occide, & manduca, ideſt Gentiles, per Baptiſmum, ad Eccleſiæ corpus adiunge. Quæ interpretatio non ſolum cum Hiſtoria, cum verbis Petri *conſonat, ſed eſt vnanimis conſenſus* SS. *Patrum.*

S. Auguſtinus concione ſecunda, in pag. 30. quos Dn. lucramur, manducat Eccleſia, cuius perſonã gerebat Petrus *quãdo de Cœlo ei ſubmiſſus eſt Lintheus plenus omnibus animalibus, in quibus gentes figurabantur, præfigurabat Dominus Eccleſiã, quod omnes gentes erat, ſcilicet per baptiſmum tranſuoratura, & in corpus ſuum conuerſura, & ait* Petro *occide, & manduca. Occide quod ſunt, & fac quod es.*

S. Ambroſius in Epiſt. ad Vercellenſ. Eccleſiam tom. 3. l. 10. Quid ſibi vult ſcriptura, quæ docent ieiunaſſe Petrum, & ieiunanti atq; ornati de baptizandi Gentibus reuelatum eſſe myſterium, niſi vt oſtendat ipſos Sanctos cum ieiunant, tunc fieri præſtantiores.

S. *Hieron. in Threnos Hierem. cap. 3.* Petro *oſtentis in figura Gentibus dictum eſt, macta, & manduca, id eſt vetuſtatem earum ſcilicet per baptiſmum contere, & in corpus Eccleſiæ ac ſua membra conuerte.*

S. *Gregorius 30. moral. cap. 7. vel 11. Petro eſurienti, ſed iam valenti oſtenſa per Lintheum gentilitate, quaſi monſtrata præda, dicitur macta ſcilicet per Baptiſmum, & manduca.*

Venerabilis Beda: Animalia illa Gentes ſunt in erroribus immundæ, ſed trina ſubmiſſione id eſt myſterio Trinitatis in baptiſmo mundata, quæ relicta Hominis imagine, Beſtiarum, & Serpentium figuras ſumſerunt. Hæc Patres, atque adeo omnes ſacræ ſcripturæ intrepretes. Imo vero Cardinalis ipſe meæ eſt ſententiæ optimus defenſor oppugnator ſuæ, qui explicans viſionem Petri tom. 1. Annalium Anno 41. nu. 6. ſic inquit. Quid autem ſibi voluerit cœlitus oſtenta viſio plane exitus declarauit, ita vt humana interpretatione non videatur indigere, nimirum eo myſterio Eccleſiam ex Gentibus colligendam eſſe ſignificatum, quo loco per agnos dicit intelligendas gentes, quæ poſt oues, id eſt Iudæos conuerſa ſunt, quorum etiam baptiſmus commiſſus fuit Petro, *cum ei dictum fuit paſce agnos, paſce oues, ipſe autem erat* Petra, *quæ debebat duos parietes coniungere Iudæorum, & Gentilium quo etiam loco citat Ambroſium, Auguſtinum, Cyrillum Alexandrinum, Gregorum, atq; omnes Patres concludit in hac fuiſſe ſententia, vt locum occide, & manduca, de baptiſmo gentium interpretarentur, vbi ne verbum quidem de excommunicatione. Poſtea vero ſui oblitus hunc ipſum locum ſiue in ſuam rem adducendo, ſiue interpretando, quod pace tanti viri dictum ſit, nihil mihi ſatisfacit.* Primo *quia nouam & penitus ſingularem interpretationem fabricatur, quod in Sacroſanctis Concilijs ſerio prohibetur.*

Proferam *verba Tridentini Seſſ. 4. c. 2. Decernit Sancta Synodus, vt nemo ſuæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum, ad ædificationem Doctrinæ Chriſtianæ pertinentium ſacram ſcripturam ad ſuos ſenſus contorquens*

torquens contra eum ſenſum quem tenuit, & tenet Sancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſcripturarum Sanctarum; aut etiam contra vnanimem conſenſum Patrum ipſam ſcripturam ſacram interpretari audeat, etiamſi eiuſmodi interpretationes nullo vnquã tempore edendæ forent; qui contrauenerint per ordinarios declarentur, & pœnis a iure ſtatutis puniantur. At Illuſtriſſimus Cardinalis locum, qui eſt de baptiſmo, interpretatur de Excommunicatione, quod quantum ſit a veroſimili, ratione, ne dicam ab omnibus Sanctiſſimis Patribus alienum, facile percipi poteſt. Baptiſmus nullo modo Chriſtianos, ſed Paganos Gentiles, Hebræos, atque illos, qui Chriſtiani non ſunt, mundat, ac lauat: Excommunicatio nullo modo in Gentiles, aut Paganos, aut Hebræos ferri poteſt, ſed tantum in Chriſtianos grauiſſime peccantes, & in peccatis obſtinatos, dum tamen ſperatur emendatio, quia eſt quædam fraterna correctio. Sed audio ipſum interrogantem, cum dictum ſit Petro macta, & manduca, quia nimirum Petrus ad baptizandum Cornelium Gentilem vocabatur, vel vt ait, S. Gregor. 18. moral. cap. 20. vel 22. quia Petrus eſt os Leana id eſt Eccleſiæ, quæ collectione Gentium dedita, nequaquam ſe ad illum Iudeæ Populum occupauit. Liceat hic mihi exclamando admirari, tanta ne fuit eruditiſſimo Cardinali locorum ſacræ ſcripturæ ad ſuam confirmandam ſententiam mendicitas, vt nullum, niſi hinc inuenerit, contra vnanimem conſenſum Patrum, & vt cum Concilio loquar, ad ſuum ipſius ſenſum plane contortum; vt, vel ex hoc, pateat ſententiæ ipſius imbecillitas atque infirmitas. Adiungit præterea.

Leones, & animalia refractaria occidenda eſſe, id eſt, excommunicanda. Cur Leonum tantum meminerit vix intelligo, nam ſunt animalia magis fera, & refractaria, rapaces nimirum volucres, Tygres, venenatæ ſerpentes; de Leonib. nihil tale reperio, niſi forte, quod eorum proprium ſit, quod fuit etiam Romanorum. Parcere ſubiectis, & debellare ſuperbos. Veniamus nunc ad probationem, quæ nihilominus, venia tãti viri dictum ſit, ruit, atque ratio, quæ in ipſa fundatur,

Excommunicatio, inquit, eſt occiſio, quia Nicolaus V. dicit eſſe, non occidendum venenum, non percipio illationem, niſi fallor, contrarium infertur. Nicolaus dicit excommunicationem non eſſe ad occidendũ venenum. Ergo excommunicatio non eſt occiſio, quod ſi ita eſt, quomodo dictum eſt Petro, occide, & manduca, id eſt Excommunicationem infliget Ad Hæc. Perge igitur, inquit, Beatiſſime Pater, quod cœpiſti, in quo non eſt qui te arguere poſſit nimiæ feſtinationis.

Vt vero hanc, quam ipſe conflat rationem magis accendat atque inflammet; locum Pauli refert, qui ſcribens ad Corinthiorum Eccleſiam. In promtu, inquit, habentes vlciſci omnem inobedientiam: Ad extremum concludit ſe ſpiritu exſultare quod videat in ſua ſenectute ſedere in Sede Petri alterum Gregorium ſeptimum, atq; Alexandrum tertium, ambos ex Senenſi Metropoli, vnde Summus Pontifex Paulus originem ducit.

Fateor illos Pontifices fuiſſe vnum Senenſem, alterum ex Metropoli, ſed hæc commemoratio cauſſam potius infirmat, quam roborat. Neque video cur ei ſit propterea exſultandum cum ſit potius deplorandum ipſum tamdiu

vixiſſe,

vixiſſe, vt ei in mentem venerit tempora illorum Pontificum plane miſerrima, & calamitoſiſſima exoptare. Verum ad rem propriùs accedamus. Concilium Tridentinum Seſſ. 25. ca. 3. de excommunicatione loquens audiamus.

Quamuis excommunicationis gladius neruus ſit Eccleſiaſticæ diſciplinæ, & ad continendos in officio populos valde ſalutaris, ſobrie tamen, magnaq; circumſpectione experientia docet, ſi temere, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari, & pernitiem potius parere, quam ſalutē. Idcirco ſeſſione eadem cap. 20, Principes, Reges, Reſpublicas, Imperatorem tantum admonet, ſine ſtrepitu, ſine minis, ſine fulminibus, vt Eccleſiaſtici iuris protectores eſſe velint, ne qui illud impediant; Vide quam moderate, quanto cum honore cum Principib. agat, quos non excommunicatione ferit, quibus excommunicationem non minatur, ſed tantum admonet vt venerentur Eccleſiaſticū ius, vt illud impedientes tamquam protectores coerceant? Cardinalis vero ſine vlla cauſſa Pontificem animat, vt Religioſiſſimam Rempublicam, Chriſtianæ Religionis Propugnaculum, Catholicæ ac Romanæ ſedis Baſin, atq; firmamentum excommunicatione percutiat? Atque hortatur, vt ſpatio ſex menſium ad arma Excommunicationis in Principē inferenda peruolet, a quibus tres Sūmi Pontifices, Paulus, Iulius, & Pius Concilium vniuerſum poſt 18. annorum diſcuſſionem, verbis, atque exemplo abſtinendum eſſe ſignificauerunt. Si hæc non fuit feſtinatio, quæ tandem illa erit? Illud etiam me non parū commouet, quod ad eiuſmodi feſtinationem excuſandam Paulum citat, apud quem eſt. In promtu habentes vlciſci omnem inobedientiam. Quid eſt in promtu habere, niſi poteſtatem habere? Cardinalis vero actum, ac poteſtatem confundit, ac poteſtatem habere non eſt ſtatim ad actum deuenire; etiam Principes ſæculares poteſtatem gladij in promtu habent, non tamen ex eo fit vt ſine cauſſa illa vtantur. Sed non patiar quenquam ex hoc Pauli loco, qui allatus eſt, tam cito emergere. Attendamus itaque Paulum ad ipſos Corinthios ſcribentem; Prædico his, qui peccauerunt, quoniam ſi venero iterum non parcam, abſens dico, ne præſens durius agam, ſecundum poteſtatem, quæ data eſt mihi a Domino in ædificationem, non in deſtructionem. Hic eſt Paulus quem Cardinalis citat. Et primo quidem ei erat negotium cum peccantibus maximo peccato, hoc eſt infidelitatis. Deinde ait, ſe nihil in abſentia acturum. Poſtremo affirmat ſe vſurum poteſtate non ad deſtructionē, ſed ad ædificationē. Si Paulū Apoſtolū Paulus Pōtifex in his omnibus imitatus fuiſſet, certe a nemine argui feſtinationis poſſet. At quodnam tandem eſt peccatum eorum, in quorum occiſionem, ideſt, excommunicationem Cardinalis Pontificem exacuit? omnino nullum: libertatem, qua hactenus vſi ſunt in ſuo dominatu, Eccleſiaſtici Concilij Tridentini monitis parentes, tanquam protectores cuſtodiunt, quam nunquā habuerunt, quamq; eos habere neq; æquum eſt, neq; conducit ipſi Reipublicæ non vſurpant; Atqui multi tenent immunitatem eſſe de iure Diuino? nihil mea intereſt. Nam multi etiam tenent, & quidem firmioribus rationibus eſſe de iure humano, quorum Catholicam Opinionem quia ſequitur Chriſtianiſſima Republica excommunicatur? certe qui hoc facit, poteſtate non vtitur in illos qui peccauerunt, ſed in illos qui peccatum nullum habent. Deinde Paulus Pontifex abſens molitus eſt ſpicula, hoc eſt falſis quorundam ſuaſionibus ac relationibus inductus, quod ſi præſens, & coram Religionem ſingularem, Pietate inſignem Sereniſſimæ Reipublicæ vidiſſet, cauſſas ponderaſſet Iuſtitiæ trutina, quam

in

in eius manu Cardinalis collocat, nunquam in tam impeditum Labyrinthum ipſo eodem fortaſſe Duce, ſe immiſiſſet. Denique ad quam ædificationẽ Eccleſiæ, vſus ſit poteſtate, non facile intueor. Vniuerſus orbis terrarum, veritate iam perſpecta, metuit ne ex his ſubitis motibus Summa quadam Destructio exſiſtat, cum tamen nemo ſit, qui vel longiſſime perſpiciat vllam ædificationem. Ad hæc Paulus minatus eſt Populo illi, quia agebatur de toto aſſe, hoc eſt de fide, nec tamen poſt tonitrua intorſit fulmina, ac nunc, pro leuiſſima ſuſpicione, & omnino ſine vlla cauſſa prius, vt ita dicam, iacta ſunt fulmina, quam viſæ ſint coruſcationes, aut ſint audita tonitrua. Certe ex ore alicuius ſpiritus procellarum. Sane vtendum fuit non ſubita ſeueritate, quæ nihil prodeſt, ſed ſuauitate, qua nouimus etiam refractaria animalia, vt ipſius verbis vtar, ſæpiſſime cicurtiri. Huius ſuauitatis meminit Cõcilium Tridentinum Seſſ. vltima in fine vbi ait, ſe confidere, ſi aliquæ difficultates de nouo in prouincijs circa obſeruationẽ Concilij oboriantur, Summum Põtificem curaturum, vt vel hominibus ad illas ſuperandas ex prouincijs conuocatis, vel etiã generali Concilio, vel alio meliore modo prouinciarum neceſſitatibus, pro Dei Gloria, & Eccleſiæ tranquillitate conſulatur. Veniamus tandem ad Gregorium 7. & Alexandrum 3. exſpectabam vt Cardinalis locum proxime citatum ex Concilio, Pontifici propoſuiſſet, ait eorum Pontificum exempla imitanda, quorum fuit in tractãdis negotijs ſumma dexteritas, qui pacifice, & feliciter Chriſtianam Rempublicam tanquam Chriſti Vicarij gubernarunt. Quis credat? Gregorij, & Alexandri cupit renouari calamitates, vulnera refricari; Tædet me illorũ Põtificum Hiſtorias recenſere, legant quæ dicam in vitis ipſorum, ac præcipue in Platina. Omitto aliã fuiſſe cauſſam Henrici & Friderici, qui Simoniaci, ne quid peius dicam habiti ſunt: aliam eſſe cauſſam Sereniſſime Reipublicæ Venetæ, quæ ſi vnquam Catholica fuit, vt reuera ſemper fuit a ſuo exortu, nunc præcipue eſt religioſa ac pia, tantũ quæro quid conſecutus eſt Gregorius poſt tot tumultus, qui ex eius in Henricũ Anathemate excitati ſunt? poſt tot ſchiſmata in Romanam Eccleſiam? poſt tot excidia, quibus Italia vniuerſa interijt? Ipſe tandẽ cũ Guiſcardo Calabriæ Duce quem amicum habuit, ac protectorẽ, qui nihilo erat melior, quam Hẽricus, imo fortaſſe peior ab vrbe Roma, quam Guiſcardi milites populati fuerãt, cuius templa profanauerant, Salernũ conceſſit, vbi exſul, ac profugus macie, ac dolore confectus tandem interijt. At Henricus filius cũ Paſchali 2. in gratiam rediens, non ſolum ab Anathemate ſe abſolui non eſt paſſus, ſed omnia quæ Imperator fecerat, rata habuit, tandem ſplendidiſſime coronatur. Dicat quæſo Cardinalis quis vicit? Gregorius? an Henricus? ſiccine vindicatur libertas Eccleſiaſtica? ſi hoc eſt vincere, quid erit perdere? ſi immunitas ſic reſtituitur, quomodo labefactatur?

De Alexandro 3. quid commemorem? tandem aliquando Roma pulſus Venetias appulit, vbi ne priuatam vitam ageret Venetum Religio non permiſit. Illi agnito omnia Summi Pontificis ornamenta publicis impenſis addita atque reſtituta, deinde agi cœptum eſt de pace Italiæ reſtituenda quam illi Alexander ſuis excõmunicationib. ademerat, deniq; perfecta res eſt Ducis Venetiarum celeberrima Victoria, qua Imperatorem Fridericum ad oſculandos Pontifici pedes adegit, atq; ad tollendas diſcordias. Quis vicit Alexander, an Dux Venetiarum Sebaſtianus Zianus? Nihil eſt tunc Alexandro de Eccleſiaſtica

liber

libertate reſtitutum:pedum oſcula, quæ Fridericus ei ante diſſidia non nega-
uerat tantum extorſit. Si hoc tantum conſecuturus eſt Pontifex Paulus, Cardi-
nali Baronio hortatore, atq; duce, quod Gregorius & Alexāder cōſecuti ſunt,
quid attinet tanta ſpargere ſemina perturbationū tanta incendia præparare?

Hoc eſt meū votum, vt ab ipſo Cardinali admoneatur, vt illorum Pontificū
exemplis ab incepto ſe remoueat, & quod ipſius hortatu nimia feſtinatione cō-
miſit, quam citiſſime deteſtetur, corrigat, & emendet. Hoc ſi fecerit non dubitū
eſt, quin ei daturus ſit Deus faciem duriorem faciebus, & frontem duriorem
frontibus infidelium, de quibus Propheta loquitur, nimirum quia erit murus
æneus, & Columna ferrea fundata etiam in armis atq; præſidijs Chriſtianiſ-
ſimi Principis Venetiarum.

Tandem, vt hoc meum votum, non meo, ſed ipſiuſmet Cardinalis Baronij ſi-
gno communiam, quo maior illi ab omnibus adhibeatur fides, velim memoria
repetas, quæ in tomo X. Annaliū anno 878. partim ab ipſo narrata, partim ex
propria ſententia pronuntiata leguntur. S. Ignatius Patriarcha Conſtantino-
politanus Ioanne VIII. Summo Pontifice, poſt trinum monitorium, Menſe
Aprilis, cenſuris percuſſus, ſuſpenſus, & Patriarchatus, ac Summi Sacerdotij
dignitate priuatus fuit, niſi ſuos Epiſcopos, & Sacerdotes a regione Bulgarorū
intra triginta dies reuocaſſet, quamquam diceret, ad ſuam iuriſdictionem per-
tinere illam Prouinciam: tandem mortuus eſt in hac ſua opinione, neq; vnquā
Pontificis ſententiam obſeruauit; poſt mortem vero, tot miraculis claruit, vt
ſit in ſanctorum numerum relatus, eiuſq; dies feſtus, celebretur tam a Græca,
quam Romana Eccleſia die 23. Octobris, qua mortuus eſt: huius Sanctiſſimi
viri factum ſic Cardinalis excuſat.

De ipſius S. Ignatij obitu, ex eodem auctore Niceta acturis, 1. ille amouēdus
eſt ſcrupulus, quo offendi quiſq; facile poterit, qui audierit ſuperius recitatā
Ioannis Papæ Epiſtolam, qua nimirum ipſum Ignatiū nimis perſtringit, & a
communione catholica ſegregat, niſi intra triginta dierū ſpacium, reuocet ab ſe
ordinatos Epiſcopos Bulgariæ: quamuis, autem ab Ignacio iſta minime impleta
inueniantur, conſtat tamen eundē ſemper vſq; ad obitū in Catholicæ Romanæ
Eccleſiæ cōmunione fuiſſe retentum, quod eiuſdem Ioan. Epiſtolæ ad diuerſos,
datæ poſt Ignatij obitū docent, vt iā de his nulla penitus dubitatio oriri poſſit.

Vt autē probet fieri potuiſſe, vt poſt elapsū tēpus Monitorij cū in ſua ſētētia
tamē Ignatius perſeueraret, cēſuras nō incurrerit, confitetur eū non occidiſſe,
neq; quia tēpus non fuit elapsū ait nō incurriſſe, ſed hāc adhibet excuſationē.

Neque eſt quod quis ob litē hanc Ignatiū fuiſſe animo in Apoſtolicā Sedē in-
fenſo exiſtimet, vel ingrato, cū quæ iuris eſſent ſuæ Eccleſiæ defendere iuramēto
teneretur obſtrictus, etiā æternæ vitæ diſpendio. Nō enim aliena retinere, ſed
ſua poſſidere, ex poſſeſſione prædeceſſorū ipſe iuſtū putauit, cui, haud dubium,
ſpōte ceſſiſſet, ſi id facere ſibi licuiſſe crediddiſſet. Probatū vas igne erat, excoctūq;
fornace omni rubigine carēs. Hæc Cardinalis: Hadrianus Pontifex, & Ioānes,
Ignatiū, quod temerario calcaneo ſiā iuriſdictionē occupaſſet, atq; adeo ſurri-
puiſſet, monent, & cēſuris feriūt: Cardinalis Baronius in cēſuras eū nō incurriſ-
ſe aſſerit, quod nō aliena retineret, ſed ſua ex prædeceſſorū poſſeſſione poſſideret?
An nō hæc eſt cauſſa Sereniſſ. Principis Venetiarū, imo multo iuſtior, nā tunc de
Eccleſiaſtica iuriſdictione inter ſūmos Pontifices, & l. Ignatiū decertatū eſt, in-
ter caput, & membrū, erāt enim tūc illæ duæ eccleſiæ vnica, Latina, & Græca.

Hic agitur de iuriſdictione Principis ſecularis, quam ipſe Princeps obſtrictus iuramento tenetur omnibus modis defendere. Quod ſi Cardinalis ob hanc cauſſam negat Ignatium cenſuram iam illatam incurriſſe, cur hortatur Summũ Pontificem Paulum, vt eandem ob cauſſam Sereniſſimam Rempublicam Anathemate feriat? oportet Iudices ſemper ſui ſimiles eſſe, & pro veritate conſtantiſſime depugnare; ſed te interrogantem audio, quanam cenſura Ioannes Papa Ignatium illigat in Epiſtola? excommunicatione, niſi fallor: nam eum priuat corpore, & ſanguine Domini, id eſt communione fidelium illius Eccleſiæ; excommunicare autem eſt communione priuare; deinde ait Ioannes, Epiſcopos ab Ignatio miſſos iam eſſe excommunicatos, quod nimirum in alienam meſſem irruperant. Ignatium igitur etiam excommunicauit, quod eos non reuocauit. Ioãnes etiam IX. Pontifex ait, Ignatium ab Ioanne VIII. propter hãc cauſſam anathemate fuiſſe percuſſum, vt teſtatur idem Baronius anno 880. n. 11. & 12. Poſtremo Cardinalis ipſe fatetur, a Ioanne fuiſſe Ignatium a Catholica communione ſegregatum, quod quid eſt aliud, quam excommunicatum ab eo fuiſſe? Verum ſi quis contenderet eum ſuſpenſum, non excommunicatum fuiſſe, quod falſum eſt, tamen 1. dicendum eſt id eſſe contra verba monitorij, nã ait corpore, & ſanguine Domini priuatus eſto, ſi eſſet ſupenſio dixiſſet miniſterio corporis, & ſanguinis Domini priuatus eſto, non corpore & ſanguine Domini. 2. noſtram rationem eundem habere vigorem, nam ipſe cenſuram, atq; adeo Summi Pontificis ſententiam non ſeruauit, quia ſine dubio nullam putauit, propter eam, quam Cardinalis affert rationem, quia ſua poſſidere, ex poſſeſſione prædeceſſorum ipſe iuſtum putauit. Neq; eſt quod quis putet hanc ſententiam fuiſſe excommunicationem minorem, nam excommunicatio minor eſt ex leuiſſima cauſſa, & non infligitur directe, & ab homine, ſed conſequẽter, & a iure: at cauſſa Ignatij erat grauiſſima, vt patet ex verbis Epiſt. Ioãnis Papæ, & infligitur ab homine cum alijs ſummis pœnis. Iam vero ſic poſſunt quæ Cardinalis dicit, quamuis pugnantia videantur, apte congruere, eum a Communione Catholica fuiſſe a Pontifice ſegregatum, & tamen in Communione Romana Eccleſia, poſt obitum cum miraculis claruit, a Pontifice fuiſſe retentum; ſegregatus quidẽ per ſententiam fuit, ſed nihilominus fuit retentus, quia nulla fuit ipſa ſententia, quam propterea non ſeruauit, quia ſuã iuriſdictionẽ putauit, non ſine magno peccato occupanti poſſe derelinquere. Quare Illuſtriſs. Cardinali nouum non erit, ſi ex ipſius ſententia Sereniſsima Reſpub. putet, ſe in Catholica Eccleſia communione retineri, cum tamen cenſuras, a Sũmo Pontifice Paulo, tanquã nullas, non obſeruet, id enim efficit, vt ſua, ex poſſeſſione prædeceſſorum poſſideat, cui eſt iuramento obſtricta, nec poteſt aliter facere, aut permittere ſine æterna vitæ diſpendio. Ex his facile, non ſolum ipſi Cardinali, ſed omnibus conſtare poterit, quam fuerit eius votum, non ſolum a ratione, verum etiam ab ipſiuſmet voto alias in ſuis annalibus declarato, alienum.

Hæc habui, quæ de hoc voto in promtu dicerem. Quod eſſe ipſius Dn. Cardinalis nemo eſt, qui dubitet, tum ipſius confeſſione, cum alijs firmiſſimis argumentis, cui non diſſimilis eſt nunc primũ, Typis mandata Parenæſis ad Rempubl. Venetam, quæ quoniam nihilominus eſt aculeata, atq; adeo acrioribus ſtimulis obarmata, mihi quoq; Deo bene iuuante Clypeus fabricandus erit, quo illa non ſolum recedant, ac retundantur, ſed quoad eius fieri poterit, in ſuum reuertantur auctorem. Dixi.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE